

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Vývoj Celní správy v kontextu vstupu České republiky do EU

Nikola Žatečková

Bakalářská práce

2019

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Nikola Žatečková**
Osobní číslo: **E15209**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Ekonomika pro kriminalisty a cel-
níky**
Název tématu: **Vývoj Celní správy v kontextu vstupu České republiky do EU**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Bakalářská práce bude zaměřena na změny, kterými prošla Celní správa ČR v důsledku vstupu České republiky do Evropské unie a schengenského prostoru. Cílem práce bude zmapovat proces transformace Celní správy ČR v oblastech úkolů a pravomocí, jakož i organizačních změn, kterými Celní správa ČR prošla v reakci na režim volného pohybu zboží, osob a kapitálu.

Osnova:

- Vymezení základních pojmů, funkcí a činností Celní správy České republiky.
- Dopady vstupu České republiky do Evropské unie na Celní správu České republiky.
- Zmapování procesu transformace Celní správy České republiky.
- Vyhodnocení výsledků a formulace závěrů.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

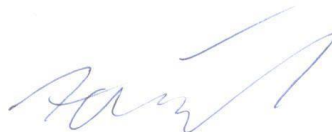
Seznam odborné literatury:

FOJTÍKOVÁ, L. Zahraničně obchodní politika ČR: historie a současnost (1945 - 2008). Praha: C. H. Beck, 2009. 246 s. ISBN 978-80-7400-128-4.

KÁRNÍK, M. Clo a celní politika od A do Z. Olomouc: ANAG, 2012. 303 s. ISBN 978-80-7263-779-9.

MATOUŠEK, P., SABELOVÁ, L. Clo. Praha: ASPI, 2007. 480 s. ISBN 978-80-7357-263-1.

VAVERA, F., ŠKODA, J., MATES, P. Veřejné sbory. Olomouc: Wolters Kluwer, 2011. 384 s. ISBN 978-80-7263-779-9.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Pavel Zdražil, Ph.D.

Ústav regionálních a bezpečnostních věd

Datum zadání bakalářské práce: **3. září 2018**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2019**

doc. Ing. Romana Provozničková, Ph.D.

děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 3. září 2018

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 25. 4. 2019

Nikola Žatečková

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce Ing. Pavlu Zdražilovi, Ph.D., za jeho odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce.

ANOTACE

Bakalářská práce se zaměřuje na problematiku transformace Celní správy ČR. Cílem práce je zmapovat proces transformace Celní správy ČR v oblastech úkolů a pravomocí, jakož i organizačních změn, kterými Celní správa ČR prošla v reakci na režim volného pohybu zboží, osob a kapitálu. První část textu se věnuje základním pojmům, které souvisí s celnictvím. Druhá část je věnována zapojení České republiky do mezinárodního obchodu. V poslední části je charakterizována Celní správa České republiky, průběh a dopady její transformace.

KLÍČOVÁ SLOVA

Celní správa České republiky, clo, Evropská unie, Schengenský prostor, kompetence celní správy

TITLE

The development of the Customs Administration in the context of the Czech Republic's accession to the EU

ANNOTATION

The bachelor thesis focuses on the transformation of the Customs Administration of the Czech Republic. The aim of the thesis is to chart a process of transformation of the Customs Administration of the Czech Republic in the field of tasks and competences, as well as the organizational changes that the Customs Administration of the Czech Republic has undergone in response to the free movement of goods, persons and capital. The first part of the text deals with basic concepts related to customs. The second part is devoted to the Czech Republic's involvement in international trade. The last part describes the Customs Administration of the Czech Republic, the course and impacts of its transformation.

KEYWORDS

Customs Administration of the Czech Republic, duty, European Union, Schengen Area, the competence of the Customs Administration

OBSAH

ÚVOD	- 11 -
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ V OBLASTI CELNICTVÍ	- 12 -
1.1 FUNKCE CLA	- 12 -
1.2 DRUHY CEL.....	- 13 -
1.3 CELNÍ SAZEBNÍK SPOLEČENSTVÍ.....	- 14 -
1.4 CELNÍ PŘEDPISY	- 16 -
1.4.1 Základní komunitární celní předpisy.....	- 17 -
1.4.2 Základní celní předpisy České republiky	- 17 -
1.5 CELNÍ SAZBY	- 19 -
1.6 CELNÍ ŘÍZENÍ	- 21 -
2 ZAPOJENÍ ČESKÉ REPUBLIKY DO MEZINÁRODNÍHO OBCHODU	- 23 -
2.1 CELNÍ UNIE, MEZINÁRODNÍ DOHODY A ORGANIZACE.....	- 23 -
2.1.1 Všeobecná dohoda o clech a obchodu.....	- 25 -
2.1.2 Světová obchodní organizace.....	- 26 -
2.1.3 Světová celní organizace.....	- 27 -
2.2 VZNIK A VÝVOJ CELNÍ UNIE V RÁMCI EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ A EVROPSKÉ UNIE ...	- 27 -
2.2.1 Orgány Evropské unie	- 29 -
2.3 CELNÍ UNIE MEZI ČESKOU REPUBLIKOU A SLOVENSKOU REPUBLIKOU	- 30 -
2.4 ZAHRANIČNÍ OBCHOD SE ZBOŽÍM – VÝVOZ A DOVOZ ZBOŽÍ.....	- 31 -
3 TRANSFORMACE CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY	- 35 -
3.1 CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY	- 35 -
3.1.1 Kompetence Celní správy České republiky	- 37 -
3.2 DOPADY VSTUPU ČESKÉ REPUBLIKY DO EVROPSKÉ UNIE	- 38 -
3.3 TRANSFORMACE ORGANIZAČNÍ STRUKTURY.....	- 40 -
3.3.1 Personální změny	- 43 -
3.4 TRANSFORMACE ČINNOSTÍ	- 44 -

3.4.1	Celní řízení	- 44 -
3.4.2	Celní delikty a celní přestupky	- 46 -
3.4.3	Kontrola zaměstnanosti cizinců.....	- 47 -
3.5	SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ ANALÝZY	- 49 -
	ZÁVĚR.....	- 51 -
	POUŽITÁ LITERATURA.....	- 53 -

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Seznam celních unií ve světě.....	- 24 -
Tabulka 2: Zahraniční obchod České republiky mezi lety 1993, 2001–2017 v mil. Kč	- 31 -
Tabulka 3: Zahraniční obchod České republiky se zeměmi mimo EU mezi lety 1993, 2001–2017 v mil. Kč	- 32 -
Tabulka 4: Zahraniční obchod České republiky s Evropskými státy mimo EU mezi lety 1993, 2001– 2017 v mil. Kč	- 33 -
Tabulka 5: Počet výkonných útvarů provádějících celní řízení mezi lety 2001–2003	- 42 -
Tabulka 6: Počet výkonných útvarů vykonávajících celní řízení mezi lety 2004–2005	- 42 -
Tabulka 7: Vývoj počtu celních prohlášení mezi lety 2001–2007, 2012 a 2017.....	- 44 -
Tabulka 8: Vývoj počtu celních deliktů a celních přestupků mezi lety 2001–2007 a 2011	- 46 -
Tabulka 9: Počet kontrol zaměstnanosti cizinců mezi lety 2005–2017.....	- 48 -

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Počet zaměstnanců Celní správy České republiky mezi lety 2001–2017 (k 31. 12.) ...	- 43 -
Obrázek 2: Vývoj vybraného cla mezi lety 2001–2007, 2012 a 2017 v mil. Kč.....	- 45 -

SEZNAM ZKRATEK

CEFTA – Středoevropská zóna volného obchodu

ČR – Česká republika

DPH – Daň z přidané hodnoty

EHS – Evropské hospodářské společenství

ES – Evropské společenství

ESUO – Evropské společenství uhlí a oceli

ESVO – Evropské sdružení volného obchodu

EU – Evropská unie – EURATOM – Evropské společenství pro atomovou energii

GATT – Všeobecná dohoda o clech a obchodu

HDP – Hrubý domácí produkt

JSD – Jednotný správní doklad

Sb. – Sbírka zákonů

SR – Slovenská republika

USD – Americký dolar

WCO – Světová celní organizace

WTO – Světová obchodní organizace

ÚVOD

Vstup České republiky do Evropské unie dne 1. května 2004 měl výrazný vliv na Celní správu České republiky. Díky vstupu prošla Celní správa ČR velmi rozsáhlou transformací.

Vstup ČR do EU znamenal ukončení pravidelných celních kontrol zboží na pozemních hraničních přechodech, přechod na úplnou aplikaci společných celních předpisů Společenství, zabezpečování nových kompetencí celními orgány, jejich transformaci a převzetí komplexní správy spotřebních daní. Během transformace Celní správy ČR docházelo k rušení pohraničních útvarů, změně postavení některých vnitrozemských útvarů a velké redukci počtu zaměstnanců. Proces začlenění ČR na jednotný vnitřní trh EU se velkou měrou odrazil i na organizačním uspořádání Celní správy České republiky.

Cílem práce je zmapovat proces transformace Celní správy ČR v oblastech úkolů a pravomocí, jakož i organizačních změn, kterými Celní správa ČR prošla v reakci na režim volného pohybu zboží, osob a kapitálu. Tohoto cíle bude dosaženo pomocí literární rešerše a analýzy informací zjištěných především z výročních zpráv o činnosti Celní správy České republiky či jiných veřejně dostupných zdrojů.

První část bakalářské práce je zaměřena na vymezení základních pojmů, které úzce souvisí s celnictvím, jako je definování cla včetně jeho funkcí a druhů, následně je definování společného celního sazebníku Společenství, celních sazeb a celního řízení. Druhá část se věnuje zapojení České republiky do mezinárodního obchodu. V rámci této části je představen vznik a vývoj celní unie v rámci Evropských společenství a Evropské unie a také do jakých organizací v rámci celnictví je Česká republika zapojena. V analytické části je zaměřeno na transformaci Celní správy České republiky, tedy dopady vstupu České republiky do EU, transformaci organizační struktury a činností. V závěru práce je uvedeno shrnutí výsledků analýz.

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ V OBLASTI CELNICTVÍ

V této kapitole jsou vymezeny základní pojmy související s problematikou celní politiky a celnictví. Jedná se o především o pojmy, jako je clo a vymezení jeho základních funkcí včetně jejich druhů. Dále je zde charakterizován celní sazebník Společenství, celní předpisy a celní sazby včetně jejich druhů. Na konci kapitoly je stručně představena problematika celního řízení.

1.1 Funkce cla

Clo je definováno v mnoha právních předpisech, encyklopediích, odborných slovnících či v odborné literatuře. Podle Kárníka je clo vymezeno následovně: „*Clo je právními předpisy stanovená peněžní platba do veřejného rozpočtu, neekvivalentního charakteru, s přesně určenou výší sazby, která je vybírána v souvislosti s přechodem zboží, dovážejí nebo vyvážejí nebo pro které je zboží dováženo nebo vyváženo*“ (Kárník, 2012a).

Clo je užíváno jako tzv. ochranný prostředek, aby daný stát nebo skupina států chránily svůj vnitřní trh před zbožím z ostatních zemí (Celní správa České republiky, 2018a). Clo se může označit jako nejdůležitější nástroj celní politiky. Jako nástroj plní řadu funkcí – fiskální a obchodněpolitická funkce, které mají velký význam v celní politice.

Funkce fiskální se řadí mezi historicky nejstarší funkce. Jejím účelem je naplnit příjmovou část státního rozpočtu. Před vstupem České republiky do Evropské unie činil objem získaných peněz z cel okolo 2–4 % z veškerých příjmů ve státním rozpočtu (Bakeš a kol, 2012a).

Od vstupu do Evropské unie je clo získané na území České republiky vlastním příjmem rozpočtu EU. Zpočátku Česká republika odváděla 75 % z celkové vybrané částky cla, zbylých 25 % si ponechávala k pokrytí nákladů spojených s jeho výběrem. Dne 1. října 2016 došlo ke změně poměru rozdělení vybraného cla, konkrétně ke zvýšení odváděného podílu cla do rozpočtu EU ze 75 % na 80 %, a naopak ke snížení podílu na pokrytí nákladů s výběrem cla z 25 % na 20 %.

V roce 2017 bylo do státního rozpočtu ČR odvedeno clo ve výši 1 736 mil. Kč a na účet Evropské komise bylo poskytnuto clo jakožto tzv. tradiční vlastní zdroj, ve výši 6 942,4 mil. Kč. Od vstupu ČR do EU po rok 2017 bylo celkově odvedeno do rozpočtu EU clo přibližně ve výši 68,10 mld. Kč (Celní správa České republiky, 2019h).

Další funkcí cla je funkce obchodněpolitická. Tato funkce se v dnešní době vyjímá jako důležitá a nejvýznamnější ze všech funkcí. Slouží jako pomůcka hospodářské politiky státu, v případě, pokud se jedná o clo získané v rámci celní unie. Prostřednictvím výše celních sazeb a systémů celních osvobození je státem či orgány celní unie ovlivňována výše cen různých druhů zboží, a tím i jejich spotřeba, dovoz a vývoz. To vše slouží k ovlivňování obchodní bilance i k ovlivňování strukturálního vývoje ekonomiky (Bakeš a kol, 2012a).

1.2 Druhy cel

Clo lze uspořádat do jednotlivých hledisek – podle druhů sazeb, směru pohybu zboží, účelu a realizované funkce cla a podle způsobu stanovení cla.

Podle druhů sazeb – toto hledisko se dále rozděluje na cla valorická, specifická a kombinovaná.

- Valorická cla se určují jako procentuální částka z hodnoty zboží. Do vstupu České republiky do Evropské unie byl tento druh využíván nejvíce.
- Oproti tomu stojí cla specifická, ve kterých je stanovena fixní částka za určitou jednotku, resp. množství zboží.
- U posledního druhu, cla kombinovaného, se uplatňují dva předešlé – valorická a specifická cla.

Podle směru pohybu zboží – zde se rozlišují tři cla – dovozní, vývozní a tranzitní.

- Pro clo dovozní už podle názvu lze říct, že se vztahuje na zboží, které je dovážené ze zahraničí. Tento druh je mezi ostatními nejrozšířenější, co se týká jeho používání.
- Opakem je clo vývozní, to se vztahuje na zboží, které opouští území státu.
- Clo tranzitní se používá u zboží, které prochází určitým státem. Nyní se toto clo nevybírá, protože byla roku 1921 v Barceloně přijata Úmluva a statut o svobodě tranzitní přepravy, kde se Česká republika zavázala tranzitní clo zrušit (Epravo.cz, 2001a).

Podle účelu a realizované funkce cla – zde jsou dvě skupiny cel – obchodně politická a ochranná cla.

- Do obchodně politické funkce patří prohibitivní, skleníkové, kompenzační, vyjednávací a preferenční clo. Prohibitivní clo – jeho sazby jsou tak vysoké, že úplně zabraňují úplnému dovozu a vývozu daného zboží. Skleníková a kompenzační cla mají

chránit domácí sektor, který se nově rozvíjí před zahraniční konkurencí. Vyjednávací clo je jako komunikační prostředek při obchodněpolitických jednáních a preferenční cla umožňují zvýhodnit dovážené zboží ze zahraničí za požití výhodnějších sazeb nebo zboží dovážené k určitému konečnému použití. Nižší upřednostněné clo zvýhodňuje přístup takového zboží na trh v porovnání s obvyklou úrovní všeobecných a smluvních cel.

- Mezi ochranná cla patří antidumpingová, vyrovnávací, dodatečná a odvetná cla. Účelem antidumpingových cel je chránit domácí výrobu v dovozní zemi proti dumpingu¹. Dále je můžeme dělit na cla prozatímní a konečná. Cla vyrovnávací mají za účel dát do rovnováhy sníženou cenu dováženého zboží, které je zahraniční vládou subvencováno (např. zemědělská produkce a podobně). Rozlišují se dále dva druhy cel: prozatímní a konečná. Dodatečná cla jsou ve formě celní přírážky ke stanovenému clu daného celního sazebníku, aby ochránila obchodní politiku. Cla odvetná jsou potom formou přírážek k celním sazbám na zboží ze zahraničí za jeho obchodní politiku (např. diskriminace dovozního státu v hospodářských vztazích).

Podle způsobu stanovení cla – se dále rozdělují na cla autonomní a smluvní.

- Cla autonomní bývají také označována jako cla všeobecná, jsou to cla zcela samostatná, která se nevztahují na žádnou smlouvu uskutečňovanou mezi státy. Vyskytují se u dováženého zboží, u kterého není známá země původu. Tento způsob byl využíván v době, kdy Česká republika nebyla součástí Evropské unie. Nyní se autonomní cla používají v případě, kdy jsou nižší než smluvní cla, která jsou uvedena v celním sazebníku.
- Naopak smluvní cla se vztahují k daným smlouvám, a proto není možné je jakýmkoliv způsobem zvyšovat. Jejich výše tvoří základ tarifního systému a jsou základem pro výpočet preferenčního cla.

1.3 Celní sazebník Společenství

Členství České republiky v Evropské unii přináší i zapojení do celní unie. Charakteristickým znakem této celní unie je společný celní sazebník, který je zároveň i klíčovým nástrojem

---

¹ Nezákonné obchodní jednání, kdy výrobce prodává své zboží v zahraničí za nižší ceny než na domácím trhu, popř. za cenu, která je nižší než nejnižší porovnatelná cena stejného výrobku vyváženého do některé třetí země za obvyklých obchodních podmínek.

obchodní politiky vůči zemím, které nejsou členy, tzv. třetím zemím. Celní sazebník Společenství je společný pro všechny ostatní státy, které jsou také součástí Evropské unie.

Matoušek a Sabelová celní sazebník Společenství popisují následovně: „*Celní sazebník je právním předpokladem pro celní sazby stanovené pro jednotlivé druhy zboží stanovené číselnými kódy Kombinované nomenklatury EU. Celní sazebník je ve Společenství vydán jako právní předpis – nařízení Rady (EHS) č. 2658/1987 ze dne 23. 7. 1987 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku (vyhlášeno v Úředním bulletinu dne 7. 9. 1987, č. L 256)*“ (Matoušek a Sabelová, 2007a).

Díky tomu, že každý rok Evropská unie vydává nový celní sazebník, mění se i příloha č. 1, ve které je právě uveden samotný celní sazebník. Obsahem celního sazebníku jsou následující třídy (EUR-Lex, 2018a):

- **Třída I.** – Živá zvířata; živočišné produkty,
- **Třída II.** – Rostlinné produkty,
- **Třída III.** – Živočišné nebo rostlinné tuky a oleje a výrobky vzniklé jejich štěpením; upravené jedlé tuky; živočišné nebo rostlinné vosky,
- **Třída IV.** – Výrobky potravinářského průmyslu; nápoje, lihoviny a ocet; tabák a vyrobené tabákové náhražky,
- **Třída V.** – Nerostné produkty,
- **Třída VI.** – Výrobky chemického průmyslu nebo příbuzných průmyslových odvětví,
- **Třída VII.** – Plasty a výrobky z nich; kaučuk a výrobky z něj,
- **Třída VIII.** – Surové kůže a kožky, usně, kožešiny a výrobky z nich; sedlářské a řemenářské výrobky; cestovní potřeby, kabelky a podobné schránky; výrobky ze střev (jiných než z housenek bource morušového),
- **Třída IX.** – Dřevo a dřevěné výrobky; dřevěné uhlí; korek a korkové výrobky; výrobky ze slámy, esparta nebo jiných pletacích materiálů; košíkářské a proutěné výrobky,
- **Třída X.** – Buničina ze dřeva nebo z jiných celulózových vláknin; sběrový papír, kartón nebo lepenka (odpad a výmět); papír, kartón a lepenka a výrobky z nich,
- **Třída XI.** – Textilie a textilní výrobky,
- **Třída XII.** – Obuv, pokrývky hlavy, deštníky, slunečníky, vycházkové hole, sedací hole, biče, jezdecké bičíky a jejich části a součásti; upravená péra a výrobky z nich; umělé květiny; výrobky z vlasů,

- **Třída XIII.** – Výrobky z kamene, sádry, cementu, osinku (azbestu), slídy nebo podobných materiálů; keramické výrobky; sklo a skleněné výrobky,
- **Třída XIV.** – Přírodní nebo uměle pěstované perly, drahokamy nebo polodrahokamy, drahé kovy, kovy plátované drahými kovy a výrobky z nich; bižuterie; mince,
- **Třída XV.** – Obecné kovy a výrobky z obecných kovů,
- **Třída XVI.** – Stroje a mechanická zařízení; elektrická zařízení; jejich části a součásti; přístroje pro záznam a reprodukci zvuku, přístroje pro záznam a reprodukci televizního obrazu a zvuku a části, součásti a příslušenství těchto přístrojů,
- **Třída XVII.** – Vozidla, letadla, plavidla a dopravní zařízení,
- **Třída XVIII.** – Optické, fotografické, kinematografické, měřicí, kontrolní, přesné, lékařské nebo chirurgické nástroje a přístroje; hodiny a hodinky; hudební nástroje; jejich části, součásti a příslušenství,
- **Třída XIX.** – Zbraně a střelivo; jejich části, součásti a příslušenství,
- **Třída XX.** – Různé výrobky,
- **Třída XXI.** – Umělecká díla, sběratelské předměty a starožitnosti.

Každá položka obsahuje příslušnou všeobecnou a smluvní sazbu a každá podpoložka kombinované nomenklatury obsahuje měrnou jednotku a k jejich označení se používá mezinárodních kódů ISO, které jsou odlišné od kódů jednotek využívaných v systému TARIC². Např. se uvádí (Kárník, 2012a):

- CTM – karát (200 miligramů) – c/k,
- KGM – kilogram – kg,
- LTR – litr – l,
- NAR – počet kusů – p/st,
- NAR-B – za láhev – b/f.

1.4 Celní předpisy

Pokud lze uvažovat o propuštění nebo nepropuštění určitého zboží do navrženého systému či za jakých podmínek, musí se celní úřady řídit určitými celními předpisy. Za ty se nepovažují pouze takové celní předpisy, které stanovují pravidla a postupy pro zboží, která vstupují na celní

---

² The integrated Tariff of the European Union, databáze, která zahrnuje zemědělskou a obchodní legislativu EU, celní sazby a tím zajišťuje jednotné provádění předpisů zeměmi EU a poskytuje jasný přehled všech opatření, která musí dodržovat všichni dovozci a vývozci v EU.

území nebo naopak vystupují z celního území, ale patří sem i další právní předpisy, které jsou určeny celním orgánům.

1.4.1 Základní komunitární celní předpisy

Dnem vstupu České republiky do Evropské unie vstoupila v České republice v přímou účinnost celní komunitární legislativa. Za jako významnou legislativu je považováno nařízení Rady (EHS) č. 2913/1992 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství, který obsahuje základní pravidla pro výběr a ukládání cla na území Evropské unie.

Dalším celním předpisem je Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 80/2012, kterým se vydává seznam biologických a chemických látek uvedených v čl. 53 odst. 1 písm. B) nařízení Rady (ES) č. 1186/2009 o systému Společenství pro osvobození od cla. Toto nařízení stanoví, že od cla dovozního jsou osvobozeny všechny biologické a chemické látky, které jsou uvedeny na seznamu sestaveném postupem uvedeným v článku 247a nařízení Rady (EHS) č. 2913/1992 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství (EUR-lex, 2012a).

Následujícím celním předpisem je nařízení Rady (EHS) č. 2658/1987 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, ve znění pozdějších předpisů. Tímto předpisem se vydává celní sazebník Společenství (EUR-Lex, 1988a).

Tímto prováděcím nařízením Komise (EU) č. 1352/2013 se zavádějí formuláře upravené nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 608/2013 o vymáhání práv duševního vlastnictví celními orgány. Nařízení č. 608/2013 stanovuje podmínky a postupy, za kterých celní orgány přijímají opatření, pokud zboží podezřelé z porušení práva duševního vlastnictví podléhá nebo by mělo podléhat celnímu dohledu nebo celní kontrole (EUR-Lex, 2013a).

1.4.2 Základní celní předpisy České republiky

Celní předpisy zahrnují nejen komunitární předpisy, jako jsou celní kodex Společenství a prováděcí předpis k němu, předpisy vztahující se ke společnému sazebníku nebo osvobození od cla, ale i národní předpisy upravující oblasti nepokryté komunitární legislativou, svěřené komunitární legislativou národní legislativě, nebo národní předpisy stanovící další kompetence celních orgánů. V České republice se jedná zejména o:

- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, který 1. ledna 2013 nabyl účinnosti. Tento zákon především zavádí dvoustupňovou soustavu orgánů celní správy, ale i nově upravuje některé správní delikty a přejímá řadu ustanovení. Skládá se ze šesti částí a osmdesáti paragrafů (Česká republika, 2013a):
  - Část první – charakteristika Celní správy České republiky (§1 – §11a),
  - Část druhá – kontrola, ochrana názvu a označení celní správy (§ 12 – § 14),
  - Část třetí – výkon některých funkcí, povinnosti, oprávnění a prostředky celníka a občanského zaměstnance (§ 15 – § 52),
  - Část čtvrtá – správní delikty (§ 53 – § 55),
  - Část pátá – zpracování informací orgány celní správy (§ 56 – § 62),
  - Část šestá – mezinárodní spolupráce (§ 63 – § 80).

Mezi další předpisy, kterými se celní orgány musí řídit, patří např. (Celní správa České republiky, 2016a):

- Zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon – tento zákon upravuje výkon dohledu nad mezinárodním obchodem EU a nad zbožím, které vstupuje na celní území EU nebo jej opouští, dále sběr, zpracování a kontrolu statistických údajů o obchodu EU, správu cel a povolení související se správou cel a správou daní (Česká republika, 2016a),
- Zákon č. 594/2004 Sb., jímž se provádí režim Evropských společenství pro kontrolu vývozu, přepravy, zprostředkování a tranzitu zboží a technologií dvojího užití (Česká republika, 2004d),
- Zákon č. 440/2003 Sb., o nakládání se surovými diamanty, o podmínkách jejich dovozu, vývozu a tranzitu a o změně některých zákonů (Česká republika, 2004c),
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád – správní řád je využíván při vybírání a vymáhání peněžních plnění, například pokut, které byly uloženy jinými správními úřady než celními (Česká republika, 2006a),
- Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích,
- Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě,
- Zákon č. 42/1980 Sb., o hospodářských stycích se zahraničím,
- Vyhláška č. 245/2016 Sb., k provedení některých ustanovení celního zákona,
- Vyhláška č. 246/2016 Sb., o způsobu provádění osobní prohlídky celníkem,
- Vyhláška č. 285/2012 Sb., o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech,

- Nařízení vlády č. 244/2016 Sb., k provedení některých ustanovení celního zákona v oblasti statistiky, a další.

1.5 Celní sazby

„Celní sazby se vyjadřují procentně z celních hodnot dováženého a vyváženého zboží“ (Svatoš, 2009a). Jsou možné vyhledat v celním sazebníku TARIC prostřednictvím internetového portálu Evropské komise, a to buď na základě popisu zboží, nebo na základě číselného sazebního zařazení (Mersinis, spol. s.r.o., 2019a).

Stejně jako clo, tak i celní sazby se můžou členit z několika hledisek. Při uvažování základu pro výpočet cla lze členit podle sazby:

- valorické,
- specifické,
- kombinované.

Celní sazba valorická se řadí mezi sazby nejpoužívanější. Pro jejich výpočet je potřeba celní hodnota, kterou je cena za zboží dovážené (podle mezinárodních dohod či komunitární celní legislativy) skutečně placené, nebo které má být placeno. Výhodou této sazby je odolnost proti inflačním vlivům, to znamená, že bez ohledu na změny cenové hladiny zachová clo procentuální podíl z aktuálních cen. Naopak nevýhodou by mohly být v některých případech problémy s komplikovaným určováním celní hodnoty a s podvody při jejím zjišťování.

Druhým případem jsou specifické sazby, které stanovují, kolik peněžních jednotek se zaplatí za jednu měrnou jednotku daného zboží. Jsou využívány především u potravinářského a zemědělského zboží. Nevýhodou je, že základem tarifních systémů většiny států jsou smluvní sazby, které jsou výsledkem mezinárodních jednání, a každá jejich změna vyžaduje další složité mezinárodní vyjednávání, které by musela země požadující změnu sazby podstoupit. Výhodou je jejich nezávislost na celní hodnotě, protože množství zboží je na rozdíl od celní hodnoty snadno zjistitelné a kontrolovatelné.

Méně využívaným druhem celních sazeb jsou sazby kombinované, které jsou tvořené právě kombinací výše uvedených sazeb – valorických a specifických. Jsou určitým východiskem pro řešení snížení nevýhod valorických či specifických sazeb. Využívají se ve dvou podobách. První variantou jsou kombinované sazby, jednoduše řečeno, nejprve se vypočítá specifické clo, které se poté porovná s vypočteným valorickým clem a nejvyšší výsledná částka se za každých

situací použije. Naopak druhou variantou kombinovaných sazeb využívaných v celním sazebníku Společenství jsou sazby, které jsou výsledkem součtu valorické sazby a sazby specifické. Tato sazby se především aplikuje u zemědělských komodit (Kárník, 2012a).

Podle obchodně politického hlediska se cla člení na:

- všeobecná (autonomní),
- smluvní,
- preferenční,
- jednotná (paušální).

Sazby všeobecné neboli autonomní jsou určeny pouze jednostranným rozhodnutím daného státu, které nepodléhá mezinárodním závazkům či smlouvám a také mohou být jednostranně zvyšovány nebo snižovány. V praxi Evropské unie se především jedná o takové sazby, které jsou určené Evropskou unií a v celním sazebníku jsou uvedeny v poznámkách, lépe řečeno pod čarou, jako přesně určená celní sazební opatření v případě, kdy celní sazba všeobecná je oproti smluvní sazbě nižší.

Sazby smluvní jsou přiznávány na základě dvoustranných či mnohostranných úmluv o vzájemném poskytování celních výhod, především mnohostranné Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT) a v ní obsažené doložky nejvyšších výhod. V praxi Evropské unie se jedná o takové sazby, které jsou aplikované při dovozu zboží ze země, která je součástí, resp. členem Světové obchodní organizace (WTO), nebo při dovozu zboží ze zemí, kterým doložku nejvyšších výhod poskytuje Evropská unie jednostranně.

S výše uvedenou sazbou souvisí sazba preferenční, která umožňuje, aby místo právě smluvní sazby se uplatnila nižší sazba čili ta sazba, která je výhodnější. Z doložky nejvyšších výhod GATT existuje řada výjimek týkajících se oblasti volného obchodu, celní unie a rozvojové země jsou podkladem pro možnost využití preferenčního zacházení ve formě zavedení preferenčních sazeb. Jejich účelem je zvýhodnit určité dovážené zboží z určitých zemí nebo oblastí, případně dovážené k určitému konečnému použití. Řadí se mezi nepružnější a často dochází ke změnám, a to při realizaci dohod o oblastech volného obchodu v rámci postupného snižování cel. V praxi EU jsou poskytovány dohodami uzavřenými EU, nebo v rámci systému všeobecných referencí a autonomně poskytnutých preferencí rozvojovým a nejméně rozvinutým zemím.

Poslední druhem celní sazby je sazba jednotná neboli paušální. Je formou valorické sazby využívané při vyměřování cla ze zboží, které nemá obchodní charakter, jestliže celní hodnota tohoto zboží nepřesahuje určitou stanovenou výšku. Před vstupem České republiky do Evropské unie činila sazba 5 % a u dováženého zboží v cestovním styku nebo v zásilkách pro fyzické osoby byl limit nastaven na výši 8 000 Kč. Nyní podle aktuálního sazebníku je aplikována sazba cla 2,5 %, která se použije v případě, pokud hodnota zboží podléhajícího dovoznímu clu nepřesahuje 700 EUR na jednoho cestujícího nebo zásilku (Celní správa České republiky, 2013b).

1.6 Celní řízení

Celní řízení je jedním z druhů správního řízení, které provádí orgány celní správy v rámci celního dohledu. Jejich postupy od vstupu České republiky do Evropské unie se neupravují pouze národní legislativou, ale i legislativou Evropské unie (Celní správa České republiky, 2013a).

Jeho definování je dáno celním zákonem č. 242/2016 Sb.: „*Celní řízení se vede za účelem rozhodnutí o tom, zda bude zboží propuštěno do navrženého celního režimu, nebo o vyřízení celního režimu, do něhož bylo zboží propuštěno, popřípadě také za účelem stanovení cla. Celní řízení se vede za účelem rozhodnutí ve věci zpětného vývozu, dočasného uskladnění nebo přenechání zboží*“ (Česká republika, 2016a).

Celní řízení se zahajuje podáním celního prohlášení odpovídajícímu celnímu úřadu, kterému bylo předkládáno zboží. Celní prohlášení je právní akt, jímž deklarant žádá celní úřady, aby přijaly zboží do navrhovaného režimu – režimu konečného vývozu, volného oběhu, tranzitu nebo režimu s hospodářským účinkem. Každé celní prohlášení je ve formě písemného, ústního nebo prostřednictvím elektronického celního řízení. Osoba, která celní prohlášení podává, je označována jako účastník celního řízení. Dle zákona tato osoba může být jak osobou právnickou sídlící na území Evropské unie, tak i osobou fyzickou s bydlištěm na území Evropské unie. Ta si může zvolit možnosti, jak podat celní prohlášení: buď ho může podat osobně, nebo si může stanovit svého zástupce, tzv. celního deklaranta (zpravidla je to zaměstnanec firmy specializované na celní služby). Jestliže účastník celního řízení není odborně, personálně a finančně vybaven tak, aby mohl sám bez problémů celní řízení dokončit, je vhodné, aby si zvolil právě zástupce, deklaranta (Economicreview, 2019a).

V případě písemného celního prohlášení je úředním vzorem jednotný správní doklad (JSD). Je nutné zároveň s tímto podáním podat celnímu úřadu také další dokumenty, jejichž skladba je vázaná na navrhovaném režimu. Za povinné dokumenty se považuje faktura, na jejímž základě se předkládá prohlášení o hodnotě zboží, dále doklady, které zahrnují údaje pro výpočet celní hodnoty zboží, popř. další dokumenty potřebné k uplatnění preferenčních sazeb. Podáním podepsaného celního prohlášení se deklarant či zástupce zavazují za správnost přiložených dokladů a informací uvedených v celním prohlášení a zachování všech závazků vyplývajících z propuštění příslušného zboží do daného režimu (Klabouchová, 1999a).

Pokud orgány celní správy neobjeví žádné chyby či nedostatky a celní řízení proběhne bez komplikací, celní úřad vydá rozhodnutí v celním řízení a zboží propustí do navrhovaného režimu.

2 ZAPOJENÍ ČESKÉ REPUBLIKY DO MEZINÁRODNÍHO OBCHODU

Již před vstupem do Evropské unie byla Česká republika zapojena do mnoha organizací a dohod, které problematiku celnictví více či méně ovlivňovaly. Například dohod s EU, Evropským sdružení volného obchodu (ESVO) a také byla členem Středoevropské oblasti volného obchodu (CEFTA). Od roku 1993 tvořila společně se Slovenskem celní unii.

Vstupem do Evropské unie v roce 2004 se Česká republika stala zároveň členem dohod o oblastech volného obchodu, které má Evropská unie ujednány s ostatními státy. Zástupci Evropské unie zastupují Českou republiku v některých záležitostech týkajících se problematiky celní unie a v orgánech mezinárodních institucí – Světová obchodní organizace nebo Světová celní organizace.

Druhá kapitola se proto v první řadě věnuje vzniku a vývoji celní unie. Dále jsou rozebrány mezinárodní dohody a organizace, tj. Všeobecná dohoda o clech a obchodu, Světová obchodní organizace a Světová celní organizace. Následně jsou stručně zmiňovány orgány Evropské unie a celní unie mezi Českou a Slovenskou republikou. Kapitulu uzavírá vývoj zahraničního obchodu České republiky a následně zahraniční obchod ČR se státy mimo EU a s evropskými státy, které nejsou součástí Evropské unie.

2.1 Celní unie, mezinárodní dohody a organizace

Celní unie se řadí mezi vyšší stupně ekonomické integrace. V rámci dohody zemí, které jsou součástí celní unie, dochází k vytvoření jednotného celního území, na základě kterého dochází k odstranění bariér volného pohybu zboží i služeb (vnitřní aspekt celní unie). Tudíž tyto země se představují navěnek jako jeden samostatný útvar a vůči ostatním zemím, resp. třetím zemím, které nejsou součástí Evropské unie, uplatňují obchodní společnou politiku, a v důsledku toho i politiku celní, zemědělskou a průmyslovou (vnější aspekt celní unie). Zboží, které pochází z jednoho členského státu, je v rámci celní unie obchodováno bez cla. Shodná obchodní politika znamená nejen vzájemný obchod bez tarifních i netarifních překážek, ale také používání společného celního sazebníku s celým systémem preferenčních sazeb, jednotných dohod o volném obchodu i dalších nástrojů v obchodu se třetími zeměmi. Prosazování společné obchodní politiky vůči třetím zemím také znamená, že se členové celní unie dohodli i na tom, které obory a odvětví budou chránit obchodními bariérami

a které naopak obchodu otevrou či která odvětví budou rozvíjena a která utlumována (Kárník, 2012a).

Níže uvedená Tabulka 1 přináší přehled nejdůležitějších integračních seskupení ve světě, která jsou seřazena podle roku založení.

Tabulka 1: Seznam celních unií ve světě

Název dohody	Založení	Členské státy
Jižní africká celní unie (SACU)	1910	Botswana, Lesotho, Namibie, Jihoafrická republika, Eswatini
Evropská unie (EU)	1968	Belgie, Francie, Německo, Itálie, Lucembursko, Nizozemí, Dánsko, Irsko, Spojené království, Řecko, Portugalsko, Španělsko, Rakousko, Finsko, Švédsko, Kypr, Česko, Estonsko, Litva, Maďarsko, Lotyšsko, Malta, Polsko, Slovensko, Slovinsko, Bulharsko, Rumunsko, Chorvatsko
Andské společenství národů (CAN)	1969	Bolívie, Kolumbie, Ekvádor, Peru, Venezuela
Karibské společenství a společný trh (CARICOM)	1973	Antigua a Barbuda, Belize, Dominika, Grenada, Haiti, Montserrat, Svatý Kryštof a Nevis, Svatá Lucie, Svatý Vincenc a Grenadiny, Bahamy, Barbados, Guyana, Jamajka, Surinam, Trinidad, Tobago
Jižní společný trh (MERCOSUR)	1991	Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay
Hospodářské společenství západoafrických států (ECOWAS)	1994	Benin, Burkina Faso, Gambie, Ghana, Guinea Bissau, Kapverdy, Libérie, Mali, Niger, Nigérie, Pobřeží Slonoviny, Senegal, Sierra Leone, Togo
Hospodářské a měnové společenství střední Afriky (CEMAC)	1999	Angola, Burundi, Kamerun, Středoafrická republika, Čad, Konžská demokratická republika, Rovnicková Guinea, Gabon, Svatý Tomáš a Princův ostrov, Rwanda
Středoamerický společný trh (CACM)	2004	Guatemala, Honduras, Kostarika, Nikaragua, Salvador
Východoafrické společenství (EAC)	2005	Burundi, Keňa, Rwanda, Jižní Súdán, Tanzanie, Uganda,
Eurasijská celní unie (EACU)	2010	Arménie, Bělorusko, Kazachstán, Kyrgyzstán, Rusko
Rada pro spolupráci v Zálivu (GCC)	2015	Bahrajn, Katar, Kuvajt, Omán, Saúdská Arábie, Spojené arabské emiráty

Zdroj: vlastní zpracování dle Kunešová, Cihelková a kol.(2006) a Customs union (2019a)

Typickým příkladem celní unie je Evropská unie. Na základě dohody o základních principech mezi šesti zakladatelskými státy – Belgie, Francie, Německo, Itálie, Lucembursko a Nizozemsko byla 1. července 1968 založena celní unie. V současné době součástí Evropské unie je 28 členských států, které jsou uvedené v Tabulce 1 (Europa.eu, 2018a).

Nad rámec vlastních členů tvoří Evropská unie celní unii ještě se státy, Andorra, San Marino a Turecko (European Commission, 2019a). Dne 1. ledna 1991 vstoupila v platnost dohoda o Celní unii mezi Evropskou unií a státem Andorra. Díky dohodě o obchodní spolupráci tvoří Andorra součást evropské zóny volného obchodu, co se týče průmyslových produktů. Země EU (kromě Číny) tvoří zásadního partnera pro andorský dovoz i vývoz. Mezi tradiční odběratele i dodavatele andorrské ekonomiky patří Španělsko, Francie, Itálie či Německo (Businessinfo.cz, 2019a).

Dohodu o celní unii Evropská unie podepsala také s Republikou San Marino, která vstoupila v platnost dne 1. dubna 2002. Republika San Marino má zájem o hlubší integraci do Evropské unie, zejména v oblasti vnitřního trhu. Na základě dohod s EU se neuplatňují cla v rámci obchodu uvnitř EU. Při dovozu zboží do San Marina ze třetích zemí platí stejné podmínky jako při dovozu do EU (Businessinfo.cz, 2019c).

Turecko je pro Evropskou unii zásadním ekonomickým i strategickým partnerem. Dohoda o vytvoření celní unie mezi Tureckem a Evropskou unií vstoupila v platnost dne 31. prosince 1995 a významně posílila vzájemný obchod. Turecké hospodářství je 7. největší ekonomikou v Evropě a 17. největší ekonomikou na světě s HDP přibližně 851 mld. USD v roce 2017 (Businessinfo.cz 2019d). Do evropské osmadvacítky míří cca 47,1 % tureckého exportu, což ve finančním vyjádření činí vývoz zboží v hodnotě 73,9 mld. USD. V roce 2017 z pohledu dovozu byl realizován obchod se státy EU v hodnotě 85,2 mld. USD. EU se poté podílela na dovozu veškerého zboží do Turecka 36,4 % (Businessinfo.cz, 2018a).

2.1.1 Všeobecná dohoda o clech a obchodu

Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT), která byla v roce 1995 transformována na Světovou obchodní organizaci, patřila k významným mezinárodním dohodám. GATT byla 30. října 1947 uzavřena 23 zeměmi jako výsledek poválečných vyjednávání o hospodářských otázkách. Jedním ze zakládajících zemí bylo i Československo. Tato dohoda byla svou podstatou mnohostranná obchodní dohoda, jejíž smluvní strany se navzájem zavazují, že budou v obchodě mezi sebou dodržovat určitá pravidla.

Podle prvního principu se mezinárodní obchod má realizovat nediskriminačně. To znamená, že smluvní strany jsou si rovny a mezi sebou jsou vázány doložkou nejvyšších výhod v systému vývozních a dovozních cel a poplatků (Encyklopedia Britannica, 2018a).

Druhým principem je zásada národního zacházení, která má zajišťovat stejná zacházení každé země s domácími výrobky či zahraničními, tzn. dohoda o tom, že tuzemský průmysl má být zabezpečován pouze celními sazbami.

Třetí princip je zásada klidného urovnání sporů a nutnosti konzultace tak, že problematické otázky se mají řešit konzultacemi mezi smluvními stranami. Cílem konzultací je zamezovat obchodním konfliktům a zamezit poškození obchodních zájmů smluvních stran.

Uzavření Všeobecné dohody o clech a obchodu znamenalo, že celní politika, která byla používána výlučně k zajištění potřeb jednotlivých států, se stala předmětem mezinárodních jednání a úmluv. Přesto ani přítomnost této dohody neumožnila některým zemím, aby jejich politické zájmy nepřevládly nad právními závazky, které z této dohody plynou (Kárník, 2012a).

2.1.2 Světová obchodní organizace

Světová obchodní organizace (WTO) je mezinárodní organizací, která sídlí v Ženevě. Jejím cílem je vytvářet pravidla mezinárodního obchodu a také zajišťovat jejich dodržování. Vznikla v rámci vyjednávání Uruguayského kola GATT, kde se zástupci členských států dohodli na ustanovení mezinárodní organizace, která by dohlížela na mezinárodní obchod a s ním spojené záležitosti a rozšířila pravidla i působnosti GATT (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2018a).

Dohoda o zřízení WTO byla podepsána v Marrákeši dne 15. dubna 1994 a tím bylo ukončeno dlouholeté úsilí o přeměnu a doplnění GATT v mezinárodní organizaci. Svou činnost WTO zahájila oficiálně 1. ledna 1995. Jedním ze zakládajících členů byla i samotná Česká republika. Od 26. července 2016 má WTO 164 členů a dalších 22 zemí je ve fázi jednání o případném členství (World Trade Organization, 2018a).

Hlavní obsahem činnosti WTO je podpora fungování mezinárodního obchodu na základě systému daných pravidel, nestranné urovnávání konfliktů mezi členskými státy a organizace obchodního jednání. Centrem systému je přibližně 60 dohod WTO, které tvoří právní základ obchodní politiky a mezinárodního obchodu. Tyto dohody vyplývají také z následujících

zásad: volnější obchod, nediskriminace, podpora konkurence a zvláštní dohody s méně rozvinutými zeměmi (World Trade Organization, 2018b).

2.1.3 Světová celní organizace

Světová celní organizace (WCO) se sídlem v Bruselu je mezinárodní a mezivládní organizací. WCO vznikla z Celního výboru (1947) jako Rada pro celní spolupráci v Evropě v roce 1952. V roce 1994 se přejmenovala na Světovou celní organizaci. V současné době má 183 členů (World Customs Organization, 2018b).

Česká republika se ke Světové celní organizaci připojila 1. 1. 1993, respektive ihned po svém vzniku. Jako Československá socialistická republika, se však stala členem již 23. září 1965, podepsáním Úmluvy o zřízení Rady pro celní spolupráci (Česká republika, 1966a; World Customs Organization, 2018a).

Cílem této organizace je celosvětová koordinace celního práva v zájmu mezinárodního obchodu, zjednodušení a sjednocení celních formalit, vyvíjení světových norem v celnictví, usnadnění mezinárodního styku a boj proti pašeráctví, vedoucí ke zvýšení efektivity celní politiky jejích členů. Účastní se v mnoha dalších oblastech, jako jsou například boj proti padělání zboží nebo boj proti korupci v oblasti celnictví.

2.2 Vznik a vývoj celní unie v rámci Evropských společenství a Evropské unie

Datem 25. července 1952 vzniká Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO), které se vytvořilo za účelem společného trhu pro obchod právě s uhlím a ocelí jako dvou strategických komodit. Jádro evropské integrace vytvořili zástupci Německa, Francie, Itálie, Nizozemska, Belgie a Lucemburska podepsáním Pařížské smlouvy už 18. dubna 1951 (Info.cz, 2019a).

Vznik ESUO přispěl ke zlepšení ekonomik zakládajících zemí a usmíření mezi minulými válečnými protivníky Francií a Německem. Z tohoto důvodu šest členských států ESUO podepsalo v roce 1957 tzv. Římské smlouvy, jimiž vzniklo Evropské hospodářské společenství (EHS), které se postupně stalo základem integrace a zahájilo tak utvoření celní unie a společného trhu s volným pohybem osob, zboží, služeb a kapitálu, a Evropské společenství pro atomovou energii (EURATOM), které se mělo podílet na vytvoření nutných podmínek pro rychlé vybudování a růst jaderného průmyslu a nastavit mechanismy pro kontrolu

potencionálního zneužití jaderných materiálů (Státní úřad pro jadernou bezpečnost, 2019a; Euroskop.cz, 2019d).

Smlouvou ze dne 8. dubna 1965, platnou od 1. července 1967, která sloučila Evropské hospodářské společenství, Evropské společenství uhlí a oceli a Evropské společenství pro atomovou energii, byla založena Evropská společenství. O rok později začíná fungovat celní unie, která určuje celistvou celní politiku vůči zbytku světa a ze společného obchodu zmizely překážky v podobě cla a kvót a na dovážené zboží z nečlenských zemí se začal aplikovat společný celní tarif EHS.

Na začátku 70. let, byly do Společenství přijaty Spojené království, Irsko a Dánsko. V období světové ekonomické krize v 70. letech, která byla vyvolaná ropnou krizí, začaly zavádět členské státy necelní omezení, kterým se snažily chránit svůj domácí trh. Po kvótních omezeních a odstranění cel hrozilo utvoření nových překážek v rámci domácího trhu. Reakcí na tuto hrozbu bylo odstranění technických bariér mezi členskými státy EHS.

V 80. letech se začalo projevovat úsilí o utvoření jednotného vnitřního trhu. Toho se mělo dosáhnout zavedením zcela volného pohybu osob, zboží, služeb i kapitálu a zrušením všech pohraničních kontrol uvnitř Společenství. Zmíněné čtyři svobody byly zakotveny v Jednotném evropském aktu v roce 1986, v rámci něhož se začal přetvářet pouze společný trh v trh jednotný vnitřní. V této dekádě se členy Společenství stalo nejdříve Řecko, a později i Španělsko a Portugalsko (Euroskop.cz, 2019d).

Jelikož při utváření jednotného vnitřního trhu se přestalo jednat pouze o integraci ekonomickou a integraci politickou, bylo potřeba také zvětšit součinnost i v rámci justice, bezpečnosti nebo společné zahraniční politiky, proto vešla v platnost 1. listopadu 1993 Smlouva o Evropské unii, resp. Maastrichtská smlouva. Tím vznikla Evropská unie tvořená státy Evropských společenství, jejímž cílem je vytvoření především měnové a hospodářské politiky (Fakta a čísla o Evropské unii, 2018a).

Vznikem Evropské unie došlo k rozdělení struktury a organizace jednotlivých politik do 3 pilířů:

- prvního – komunitárního (Evropská společenství), pod které spadá i celní unie,
- druhého – společné zahraniční a bezpečnostní politiky,
- třetího – policejní a justiční spolupráce.

Jelikož nadstátní charakter mezinárodní organizace byl vlastností pouze Evropských společenství, bylo možné pouze v rámci prvního pilíře přijímat opatření, která byla závazná pro všechny členy, shodou většiny. Ve druhém a třetím pilíři bylo možné rozhodovat pouze dohodou všech členů. Následující rozšíření nastupuje 1. ledna 1995, ve kterém jsou přijaty následující státy: Rakousko, Švédsko a Finsko (Euroskop.cz, 2019d).

V roce 1999 vstoupila v platnost Amsterodamská smlouva, kterou se především rozšířila pravomoc Evropských společenství o oblast justiční spolupráce v civilních věcech. V roce 2003 začala platit Smlouva z Nice, kterou se přizpůsobila organizační struktura společenství k přijetí nových členů (Týč, 2010a).

V roce 2004 nastalo nejpočetnější rozšíření, ve kterém bylo přijato deset nových států, mezi kterými byla i Česká republika, dále Slovensko, Maďarsko, Polsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Slovinsko, Malta a Kypr (Euroskop.cz, 2019f). V roce 2007 se k EU, a tedy i její celní unii připojily Bulharsko a Rumunsko (Euroskop.cz, 2019g).

Dnem 1. prosince 2009 vstoupila v platnost Lisabonská smlouva. Smlouva přejmenovala Smlouvu o založení ES na Smlouvu o EU a tím Evropská společenství zanikla a z Evropské unie se stala mezinárodní organizace – získala právní subjektivitu (Euroskop.cz, 2019b).

Posledním státem, který se v roce 2013 k celní unii Evropské unie připojil, bylo Chorvatsko (Euroskop.cz, 2019h).

2.2.1 Orgány Evropské unie

Evropská unie má zřízeno hned několik orgánů, které souvisí s činností celní správy, patří mezi ně zejména:

- **Evropská komise**

Evropská komise je výkonným, politicky nezávislým orgánem Evropské unie. Jako jediným orgánem Unie je odpovědná za překládání návrhů nové evropské legislativy. Plní rozpočet a je odpovědná za provádění rozhodnutí Rady EU a Evropského parlamentu. Členové Evropské komise jsou komisaři (28) – z každé země EU jeden. Sídlo má v Bruselu (Evropská unie, 2018a).

- **Rada Evropské unie**

Rada Evropské unie je nejvyšším orgánem Evropské unie. Členy jsou ministři všech zemí EU, kteří projednávají, pozměňují a schvalují právní předpisy a koordinují dílčí politiky. Sídlo má v Bruselu (Evropská unie, 2018d).

- **Evropská rada**

Evropská rada vymezuje obecný politický směr a priority Evropské unie. Členy jsou hlavy států, popřípadě předsedové vlád členských států. Sídlo má v Bruselu (Evropská unie, 2018b).

- **Evropský parlament**

Evropský parlament je zákonodárným orgánem EU. Členové jsou poslanci, kteří jsou přímo voleni občany EU každých 5 let. Je vykonavatelem tří hlavních funkcí – legislativní, dozorcí a rozpočtové. Sídlo má ve Štrasburku, Bruselu a Lucemburku (Evropská unie, 2018c).

- **Soudní dvůr Evropské unie**

Soudní dvůr Evropské unie uskutečňuje výklad práva EU, aby bylo uplatňováno shodným způsobem v každém členském státě EU. Urovnává právní konflikty mezi jednotlivými členskými státy a institucemi EU. Sídlo má v Lucemburku (Evropská unie, 2018d).

2.3 Celní unie mezi Českou republikou a Slovenskou republikou

Rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky na dvě samostatné země bylo spojeno se vznikem celní unie, která byla zajištěna podepsáním Smlouvy o vytvoření celní unie mezi Českou republikou (ČR) a Slovenskou republikou (SR) dne 29. října 1992. Smlouva byla dočasně prováděna od 1. ledna 1993, ale v platnost vstoupila dne 3. května 1993. Fungování celní unie zajišťovaly tři orgány – Rada celní unie, Stálý sekretariát Rady celní unie a Rozhodčí komise celní unie. Jedním ze zásadních cílů celní unie bylo, podle sdělení Ministerstva zahraničních věcí České republiky: „*zajistit volný pohyb zboží a služeb, integrace ekonomik a hospodářské politiky smluvních stran a zabezpečení příznivých podmínek pro rozvoj obchodu celní unie s třetími státy*“ (Česká republika, 1993a). Podepsaná smlouva pokrývala jak obchod se zemědělskými, tak i s průmyslovými výrobky. Bylo stanoveno, že (Fojtíková, 2009a, s. 108):

- do konce roku 1997 nebude mezi státními podniky a monopoly obou států při zadávání vládních zakázek uplatňována žádná diskriminace,

- vytváření protikonkurenčních praktik a zneužívání monopolního postavení bude považováni za nezákonné.

Zformování celní unie mezi ČR a SR bylo zjevně pragmatickým řešením, které mělo zamezit možným důsledkům oddělení dvou hospodářství, která byla propojena početnými kooperačními a dodavatelskými vztahy. ČR a SR tak pomocí celní unie usilovaly vůči EU vystupovat jako jeden stát. Před vstupem do Unie podepsaly oba státy společné memorandum o ekonomické, politické a kulturní spolupráci, čímž stvrdily oboustranný prospěch ze zachování vzájemných výhradních vztahů i po vstupu do Unie (Fojtíková, 2009a, s. 110).

2.4 Zahraniční obchod se zbožím – vývoz a dovoz zboží

Vývoz a dovoz zboží vychází z dat platební bilance služeb a zboží. Součástí vývozu je i spotřeba cizinců v České republice (odhadnutá především dle výše koupě valut). Obsahuje i vývoz uskutečněný pomocí domácností cizích zemí, který se uskutečnil za české koruny. Naopak součástí dovozu je spotřeba českých občanů v zahraničí (odhadnutá především dle výše prodeje valut). Zahrnuje i odhad dovozu ze zahraničí, který byl provedený prostřednictvím českých domácností za české koruny.

Níže uvedená Tabulka 2 vyjadřuje vývoj zahraničního obchodu ČR se státy EU a státy mimo EU. Významný zlom je zde vidět neprodleně po vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2005, kdy vývoz začal mírně převyšovat dovoz a obchodní bilance se tak dostala do prvního přebytku, tj. 38 624 mil. Kč od vzniku samostatné České republiky v roce 1993. V roce 2007 dosáhla bilance hodnoty 87 915 mil. Kč.

Tabulka 2: Zahraniční obchod České republiky mezi lety 1993, 2001–2017 v mil. Kč

Rok	Obrat zboží	Vývoz zboží	Dovoz zboží	Bilance zboží
1993	847 685	421 601	426 084	-4 483
2001	2 653 713	1 268 149	1 385 564	-117 415
2002	2 580 531	1 254 860	1 325 671	-70 811
2003	2 811 653	1 370 930	1 440 723	-69 793
2004	3 471 753	1 722 657	1 749 095	-26 438
2005	3 698 548	1 868 586	1 829 962	38 624
2006	4 249 386	2 144 573	2 104 812	39 761
2007	4 870 552	2 479 234	2 391 319	87 915
2008	4 880 225	2 473 736	2 406 489	67 246

2009	4 127 659	2 138 623	1 989 036	149 857
2010	4 944 354	2 532 797	2 411 556	121 241
2011	5 566 254	2 878 691	2 687 563	191 128
2012	5 839 486	3 072 598	2 766 888	305 710
2013	5 998 189	3 174 704	2 823 485	351 220
2014	6 828 456	3 628 826	3 199 630	429 195
2015	7 360 249	3 883 249	3 477 000	406 249
2016	7 468 714	3 974 043	3 494 671	479 371
2017	8 046 020	4 244 588	3 801 432	443 154

Zdroj: vlastní zpracování dle Českého statistického úřadu (1993, 2001–2017)

V následujících letech docházelo k růstu obratu zahraničního obchodu s výjimkou krizového roku 2009. Ve srovnání s rokem 1993 se jeho hodnota v roce 2013 navýšila sedminásobně a dosáhla 5 998 189 mil. Kč.

V roce 2017 opět docházelo k růstu obratu zahraničního obchodu, tj. hodnota obratu dosahovala 8 046 020 mil. Kč. Lze tedy konstatovat, že Česká republika dlouhodobě více zboží vyváží, než dováží.

Níže uvedená Tabulka 3 vyjadřuje zahraniční obchod České republiky se zeměmi mimo Evropskou unii. Ve sledovaných letech se zahraniční obchod vyznačuje zápornou bilancí zboží, tedy Česká republika ze zemí mimo EU více dováží, než vyváží.

Tabulka 3: Zahraniční obchod České republiky se zeměmi mimo EU mezi lety 1993, 2001–2017 v mil. Kč

Rok	Obrat zboží	Vývoz zboží	Dovoz zboží	Bilance zboží
1993	186 430	86 225	100 205	-13 980
2001	509 512	160 882	348 629	-187 746
2002	530 842	169 093	361 749	-192 656
2003	565 662	162 179	403 482	-241 304
2004	691 412	210 694	480 718	-270 024
2005	776 647	259 746	516 902	-257 156
2006	907 985	295 547	612 439	-316 892
2007	1 044 834	352 375	692 459	-340 083
2008	1 137 723	349 928	787 795	-437 868
2009	968 357	317 287	651 070	-333 783

2010	1 268 861	396 275	872 586	-476 311
2011	1 440 355	478 773	961 582	-482 808
2012	1 549 300	574 297	975 002	-400 705
2013	1 567 695	599 342	968 352	-369 010
2014	1 708 771	644 898	1 063 872	-418 974
2015	1 825 662	649 054	1 176 607	-527 553
2016	1 774 632	648 200	1 126 432	-478 232
2017	1 958 171	682 564	1 275 606	-593 042

Zdroj: vlastní zpracování dle Českého statistického úřadu (1993, 2001–2017)

Od vstupu České republiky do Evropské unie uplynulo již více než deset let. Za tuto dlouhou dobu docházelo zásluhou volného trhu v rámci Evropské unie k zachování významného podílu obchodu státu se zbývajícími evropskými státy a také k získání dlouholeté kladné bilance zahraničního obchodu. Dlouhodobě v rámci zahraničního obchodu jsou pro Českou republiku velmi významné sousední státy, které se zároveň řadí mezi členské státy EU. Avšak dominantním partnerem celkového zahraničního obchodu je Německo (Statistika&my, 2014a; Český statistický úřad, 2019a).

V Tabulce 4 je uveden vývoj zahraničního obchodu České republiky s evropskými státy, vyjma států, které jsou součástí Evropské unie, mezi roky 1993, 2001 až 2017.

Tabulka 4: Zahraniční obchod České republiky s Evropskými státy mimo EU mezi lety 1993, 2001–2017 v mil. Kč

Rok	Obrat zboží	Vývoz zboží	Dovoz zboží	Bilance zboží
1993	85 552	32 156	53 396	-21 240
2001	190 672	60 163	130 509	-70 347
2002	176 361	63 961	112 400	-48 440
2003	186 332	63 693	122 639	-58 946
2004	221 436	84 430	137 006	-52 576
2005	283 038	105 047	177 991	-72 944
2006	335 061	131 032	204 029	-72 996
2007	353 618	165 257	188 361	-23 104
2008	413 592	172 289	241 303	-69 013
2009	312 313	140 235	172 079	-31 844
2010	403 884	179 664	224 220	-44 556
2011	483 704	228 492	255 212	-26 719

2012	549 336	276 026	273 310	2 717
2013	560 360	284 686	275 674	9 012
2014	528 870	279 819	249 051	30 768
2015	468 771	247 189	221 582	25 607
2016	467 862	254 633	213 228	41 405
2017	519 834	274 029	245 805	28 225

Zdroj: vlastní zpracování dle Českého statistického úřadu (1993, 2001–2017)

Zahraniční obchod s ostatními evropskými státy se vyznačuje zápornou obchodní bilancí, tedy Česká republika více dováží, než vyváží. Vstupem České republiky do Evropské unie v roce 2004 se záporná bilance zahraničního obchodu oproti roku 2003 zvýšila na -52 576 mil. Kč. Opak nastává v následujících dvou letech 2005 a 2006, kdy se záporná bilance zahraničního obchodu oproti roku 2004 snížila, v roce 2005 na -72 944 mil. Kč a v roce 2006 na -72 996 mil. Kč. V době vstupu ČR do Schengenského prostoru v roce 2007 se záporná bilance zahraničního obchodu opět zvýšila oproti předešlým dvou letům na -23 104 mil. Kč. Následně v době krize v roce 2009 se oproti roku 2007 záporná bilance zvýšila na -31 844 mil. Kč.

Významný zlom je pak vidět v roce 2012, kdy vývoz začal mírně převyšovat nad dovozem a obchodní bilance se tak dostala do prvního přebytku, tj. 2 717 mil. Kč. Posledním sledovaným rokem je rok 2017, ve kterém hodnota bilance zahraničního obchodu České republiky s evropskými státy, mimo státy Evropské unie dosahuje 28 225 mil. Kč.

Co se týče zahraničního obchodu České republiky se státy mimo Evropskou unii, největší tempa růstu zaznamenal obchod především s Ruskem a s Čínou. Za největšího exportního partnera se považuje Rusko, ale lze i považovat Spojené státy a Švýcarsko, kam také Česká republika vyváží své zboží. Naopak z hlediska dovozu má důležitý význam Čína. Dalšími významnými dovozními destinacemi jsou pak Spojené státy, Rusko, Japonsko, Korejská republika i Turecko (Český statistický úřad, 2017a).

3 TRANSFORMACE CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY

V úvodu této části je obecně vymezena Celní správa České republiky. V následující části jsou představeny nejdůležitější změny Celní správy České republiky, které nastaly po vstupu České republiky do Evropské unie. Důraz je kladen zejména na změny v oblasti činnosti celní správy, její legislativy a tím spojené změny v organizační struktuře včetně personálního uspořádání celé Celní správy České republiky.

3.1 Celní správa České republiky

Celní správa České republiky představuje jednak soustavu celních orgánů jakožto státní správy, jednak je bezpečnostním sborem. Podle aktuální judikatury – zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, má dvoustupňovou organizační strukturu. V čele stojí Generální ředitelství cel sídlící v Praze, kterému je podřízeno 15 celních úřadů (Celní správa České republiky, 2019f). Podle zákona platí, že Ministerstvo financí České republiky je nadřízený orgán Generálního ředitelství cel. Celní úřady jsou pak podřízeny Generálnímu ředitelství cel (Česká republika, 2013a).

Generální ředitelství cel je správním úřadem, který působí celostátně a je součástí celní správy jakožto veřejného sboru. Je bezprostředně služebně i instančně nadřízené celním ředitelstvím a metodicky řídí např. v oblasti celního dohledu, celní politiky, správního trestání a dalších případech celostátního nebo mezinárodního významu.

V čele Generálního ředitelství cel stojí ředitel, kterým může být podle zákona pouze celník. Do funkce ředitele jmenuje a odvolává ministr financí, který mu do jeho běžné činnosti, oprávnění v oblasti personální, organizačních pravomocí nezasahuje, pouze tam, kde vystupuje jako policejní orgán v trestním řízení. Hlavní pravomocí generálního ředitele je schvalovat organizační řád celní správy a tím pak stanovovat její organizační strukturu zřizováním jednotlivých poboček celních úřadů. Další pravomocí je pravomoc personální vůči vedoucím funkcionářům celních úřadů, které může jmenovat a odvolávat.

Obdobně jsou i celní úřady řízeny jejich řediteli, které odvolává a jmenuje generální ředitel na návrh celního ředitele. Ředitelem celního úřadu a jeho zástupcem může být pouze celník (Mates, Škoda a Vavera, 2011a).

Celními úřady v České republice jsou (Celní správa České republiky, 2019g):

- Celní úřad pro hlavní město Prahu,
- Celní úřad pro Středočeský kraj,
- Celní úřad pro Jihočeský kraj,
- Celní úřad pro Plzeňský kraj,
- Celní úřad pro Karlovarský kraj,
- Celní úřad pro Ústecký kraj,
- Celní úřad pro Liberecký kraj,
- Celní úřad pro Královéhradecký kraj,
- Celní úřad pro Pardubický kraj,
- Celní úřad pro Kraj Vysočina,
- Celní úřad pro Jihomoravský kraj,
- Celní úřad pro Olomoucký kraj,
- Celní úřad pro Moravskoslezský kraj,
- Celní úřad pro Zlínský kraj,
- Celní úřad Praha Ruzyně.

Příslušný celní úřad vykonává v rámci své působnosti na území příslušného vyššího územního samosprávného celku. Jeho název a shodně i sídlo jsou součástí označení celního úřadu, mimo části vyššího územního samosprávného celku, které jsou součástí oblasti celního prostoru Celního úřadu Praha Ruzyně se sídlem v hlavním městě Praha. Celní úřad vykonává určitou působnost na celém území České republiky (Kárník, 2012a).

Celní orgány především vykonávají funkce dozorčí a kontrolní, v souvislosti s přechodem zboží přes státní hranice určitého státu. A tím vykonávají nejen fiskální úkoly, ale i ochranu životů a zdraví obyvatel, zvířat i rostlin. Nelze zapomenout na úkoly týkající se výběru cel, vydávání různých povolení, vedení evidence a mnoho dalších. Celní orgány vykonávají i část policejní funkce například při pátrání po uniklém zboží nebo pátrání po osobách, které porušily celní předpisy, v neposlední řadě mohou také provádět kriminalistické analýzy.

Při těchto úkonech mohou i jako policisté používat donucovací prostředky dle zákona o Celní správě České republiky (Česká republika, 2013a):

- hmaty, chvaty, údery nebo kopy,
- slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek,

- obušek nebo jiný úderný prostředek,
- pouta,
- služební pes,
- technické prostředky k zabránění odjezdu vozidla,
- zastavovací pás a jiné prostředky k nucenému zastavení vozidla,
- úder střelnou zbraní,
- hrozba namířenou střelnou zbraní,
- varovný výstřel,
- zásahová výbuška,
- prostředek k zamezení prostorové orientace,
- vytlačování vozidlem.

3.1.1 Kompetence Celní správy České republiky

Celní správa vykonává několik kompetencí v odlišných oblastech činnosti. Mezi základní kompetence celní správy patří primárně správa cla, spotřebních a energetických daní, ochrana duševního vlastnictví, dělená správa, pátrání nebo kontrola v oblasti silniční dopravy. Tyto kompetence jsou níže stručně rozebrány:

- **Celní řízení a správa cel** – jedná se o provádění celního dohledu a kontroly u vyváženého, dováženého a prováženého zboží; kontrolu dodržení obchodně politických opatření České republiky a Evropské unie či omezení a zákazů při vývozu, dovozu a tranzitu určitého zboží (Celní správa České republiky, 2019c).
- **Správa spotřebních a energetických daní** – jedná se o komplexní správu spotřebních daní, správu seznamu prodejců pohonných hmot; správa daní ze zemního plynu, daň z elektřiny a daň z pevných paliv (Businessinfo.cz, 2019b).
- **Dělená správa** – vyznačuje se jako vybírání a vymáhání poplatků, pokut či odvodů, které byly uloženy jinými správními úřady fyzickým či právnickým osobám. Například mohou vymáhat či vybírat pokuty ve správním či blokovém řízení uložené Policií České republiky. Poté tyto vybrané finanční prostředky jsou příjmem rozpočtu České republiky nebo územních samosprávních celků či státních fondů (Celní správa České republiky, 2019c).
- **Ochrana práv duševního vlastnictví** – vychází z toho, že Celní správa České republiky se aktivní způsobem zapojuje do boje proti padělání a pirátství, a současně využívá patřičných pravomocí, které vycházejí z evropské i národní legislativy.

Tudíž celní orgány jsou zmocněny dopadnout zboží, které je podezřelé z nedodržování práv duševního vlastnictví (Celní správa České republiky, 2019e).

- **Pátrání** – Celní správa ČR se zaměřuje na odhalování případů porušování nejen celních, ale také i daňových předpisů v souvislosti s vývozem, tranzitem a dovozem zboží (Celní správa České republiky, 2016b).
- **Kontrola v oblasti silniční dopravy** – probíhá především ve vážení nákladních vozidel, kontrola dodržování povinných přestávek řidičů, kontrola časového zpoplatnění, kontroly výkonového zpoplatnění nebo kontroly plnění předpokladů pro transport nebezpečných nákladů (Celní správa České republiky, 2019c).

Mezi další kompetence Celní správy České republiky, které jsou však svojí povahou v rámci primárního zaměření na správu cla méně významné, patří (Celní správa České republiky, 2019c):

- kontrola omezení plateb v hotovosti,
- kontrola ohlašovací povinnosti osob při dovozu a vývozu finančních prostředků a cenných věcí,
- ochrana přírody (CITES³ – Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora),
- ochrana předmětů historické a kulturní hodnoty,
- kontrola přepravy omamných a psychotropních látek,
- kontrola provozování hazardních her a dodržování zákazu reklamy na nepovolené nebo neohlášené hazardní hry,
- kontrola v oblasti evidenci tržeb.

3.2 Dopady vstupu České republiky do Evropské unie

Česká republika formálně požádala o členství v Evropské unii už 23. ledna 1996 v Římě. Přístupová jednání se zahájila až v březnu roku 1998. Následně o pět let později v Aténách podepsali prezident Václav Klaus a předseda vlády Vladimír Špidla Smlouvu o přistoupení, která vstoupila v platnost 1. května 2004, kdy se Česká republika stala oficiálně členem Evropské unie (Euroskop.cz, 2019a).

---

³ Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, která byla sjednána v roce 1973 ve Washingtonu.

V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie procházely celní orgány důležitými změnami, jak už v samotné činnosti správy nebo změně kompetencí, tak v úpravě organizační struktury či personálního zajištění, které podstatným způsobem ovlivnily jejich úkoly a působnost.

Z hlediska organizačního došlo v souladu s principem volného pohybu zboží ke zrušení pohraničních celních úřadů s výjimkou úřadů provozovaných u mezinárodních letišť. Aby však toto „zlikvidování celní hranice“ nevedlo k ohrožení bezpečnosti, zneužívání rozdílného zdaňování v jednotlivých členských zemích, výpadkům ve výběru cla a nedodržování mnoha mezinárodních dohod, byly dřívější stálé celní kontroly na hraničních přechodech nahrazeny dynamickými celními kontrolami a pátráním po zboží uniklém celnímu dohledu na celém území ČR. Celní správa vybuodovala útvary mobilního dohledu, které jsou za určitých podmínek oprávněny zastavovat osoby a dopravní prostředky i ve vnitrozemí a prozkoumávat nákladový prostor vozidel či jejich zavazadla (Celní správa České republiky, 2019b).

Ochrana hranic byla v plném rozsahu zajišťována až do dne zrušení kontrol na pozemních hranicích se sousedními státy do 21. prosince 2007, kdy se Česká republika stala součástí Schengenského prostoru. A poté na českých mezinárodních letištích se upustilo od hraničních kontrol osob a cestujících do zahraničí 29. března 2008 (Euroskop.cz, 2019c).

Mezi další ze zásadních změn patří komplexní správa spotřební daně, kterou před vstupem do Evropské unie vykonával finanční úřad. Tento obrat nastal s přijatými změnami a systémem Evropské unie. Celní správa ČR se v této oblasti řídí zákonem č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, který se vztahuje na daň z minerálních olejů, piva, lihu, vína a meziproductů a též i na daň z tabákových výrobků a ze surového tabáku (Česká republika, 2004b).

Celní správa se také věnuje správě daně z přidané hodnoty (DPH) podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Správu DPH vykonává pouze za podmínky, že se jedná o dovezené zboží ze třetí země, kdy deklarant není v České republice evidován jako plátce daně z přidané hodnoty. Výhradním správcem daně z přidané hodnoty je daňová správa (Kárník, 2012a, s. 125).

V roce 2008 doplnila soustavu daní o správu ekologických daní podle zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů. Jedná se o daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, daň z elektřiny a daň z pevných paliv (Businessinfo.cz, 2019b).

Od 1. října 2004 se začala Celní správa ČR zabývat kontrolou legálního zaměstnávání cizinců. Této problematice se začala věnovat po nabytí účinnosti zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, kterým celní orgány získaly kompetence k provádění platného povolení k pobytu (Celní správa České republiky, 2019d). Spočívá v kontrole, zda cizinec vykonává práci pro fyzickou nebo právnickou osobu na základě zaměstnaneckého vztahu, popřípadě i jiné smlouvy a zda ji činí v souladu s vydanými povoleními k zaměstnání (Celní správa České republiky, 2019a).

Celní správa získala od 1. ledna 2017 novou kompetenci, která spočívá ve vykonávání státního dozoru nad dodržováním povinností vymezené zákonem č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, včetně projednávání správních deliktů, s výjimkou internetových her – tato kompetence je v rukou Ministerstva financí České republiky. Dále se jedná o kompetenci prověřování podezření ze spáchání trestného činu podle § 252 trestního zákoníku – Neoprávnění provozování hazardní hry, a podle § 213 trestního zákoníku – Provozování nepoctivých her a sázek (Celní správa České republiky, 2019c).

„Celkově se dá konstatovat, že po vstupu ČR do EU došlo ke změnám v celní politice, celní správě a samotném celním řízení. Celní území ČR se stalo součástí jednotného celního území Společenství. Přestože řada celních přechodů byla zrušena, činnost celní správy se rozšířila do nových, pro stát neméně významných oblastí, jako je ochrana státních hranic a výběr (některých) daní a celních poplatků“ (Fojtíková, 2009a).

3.3 Transformace organizační struktury

Organizační struktura institucí, které vykonávají celní správu, se měnila hned několikrát, nejen po vstupu, ale dokonce i před vstupem České republiky do EU. Proto pro přehlednost je nejdříve představen legislativní vývoj a až následně vývoj organizační struktury z hlediska útvarů a personálního zajištění.

Vznikem České republiky k 1. lednu 1993 nabyl účinností celní zákon č. 13/1993 Sb., který nahradil předešlý celní zákon z roku 1974. Tímto zákonem bylo zřízeno Generální ředitelství cel, kterému bylo podřízeno 21 oblastních celních úřadů a jim dále 136 celních úřadů. Zákon obsahoval sedmnáct hlav.

Následující novelizace celního zákona z roku 1993 přišla v roce 1997. Nový celní zákon č. 113/1997 Sb. byl účinný od 1. července 1997. Po reorganizaci byly oblastní celní úřady nahrazeny 8 celními ředitelstvími – v Praze, Českých Budějovicích, Plzni, Ústí nad

Labem, Hradci Králové, Brně, Olomouci a Ostravě, jimž bylo podřízeno 91 celních úřadů s řadou poboček (Ministerstvo financí České republiky, 2013a).

Zákonem, který zakládá existenci Celní správy ČR, její organizační strukturu a kompetence celních orgánů, je zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, který je účinný od 1. května 2004. Na základě tohoto zákona byla organizační struktura Celní správy ČR trojstupňová. Tvořilo ji Generální ředitelství cel, celní ředitelství a celní úřady. Se vstupem zároveň zanikly veškeré hraniční celní úřady s výjimkou mezinárodních letišť (Kárník, 2012a, s. 119). Zákon zahrnoval pouze sedm paragrafů, které se zabývaly nadcházející problematikou (Česká republika, 2004a):

- § 1 – charakteristika Celní správy České republiky,
- § 2 – vymezení základních pojmů,
- § 3 až § 5 – organizace a působnost celních orgánů,
- § 6 až § 7 – ustanovení přechodná a závěrečná.

Poslední podstatnou změnu přinesl zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, s účinností od 1. ledna 2013, který vystřídal přechozí zákon č. 185/2004 Sb. Hlavním důvodem byl přechod Celní správy České republiky ze stávající třístupňové na soustavu dvoustupňovou. V rámci zákona č. 17/2012 Sb., bylo k 31. prosinci 2012 zrušeno všech dosavadních 54 celních úřadů a 8 celních ředitelství.

Činnost Celní správy České republiky v nelegislativní oblasti byla orientována na dořešení organizačně technologických záležitostí souvisejících se vstupem ČR do EU, tj. především s rušením pohraničních útvarů, změnou postavení některých vnitrozemských útvarů a omezením počtu zaměstnanců.

Snížení výkonných útvarů provádějících celní řízení evidovala Celní správa ČR už v době přípravy vstupu České republiky do Evropské unie. Z níže uvedené Tabulky 5 a Tabulky 6 jsou patrné především změny v počtech celních úřadů, jejich poboček a detašovaných pracovišť. Rozsáhlý podíl na těchto změnách má zejména rušení hraničních celních útvarů, ve velkém množství byly zrušeny i celní útvary ve vnitrozemí.

Tabulka 5: Počet výkonných útvarů provádějících celní řízení mezi lety 2001–2003

	2001	2002	2003
Celní úřady:	91	91	91
z toho <i>pohraniční</i>	12	13	13
<i>vnitrozemní</i>	79	78	78
Pobočky celních úřadů:	122	64	64
z toho <i>pohraniční</i>	79	41	41
<i>vnitrozemní</i>	43	23	23
Celní pracoviště:	42	88	82
z toho <i>pohraniční</i>	28	60	59
<i>vnitrozemní</i>	14	26	23
Celkem výkonných útvarů	255	241	237

Zdroj: vlastní zpracování dle Výročních zpráv Celní správy ČR (2001–2003)

Tabulka 6: Počet výkonných útvarů vykonávajících celní řízení mezi lety 2004–2005

	2004	2005
Celní úřady	54	54
Pobočky celních úřadů	48	33
Detašovaná pracoviště	18	25
Celkem výkonných útvarů	120	112

Zdroj: vlastní zpracování dle Výročních zpráv Celní správy ČR (2004–2005)

Celní správa ČR od roku 2001 přišla celkem o 143 výkonných útvarů provádějících celní řízení, z toho 37 celních úřadů a 89 poboček celních úřadů. Naopak při vstupu do Evropské unie vznikla detašovaná pracoviště.

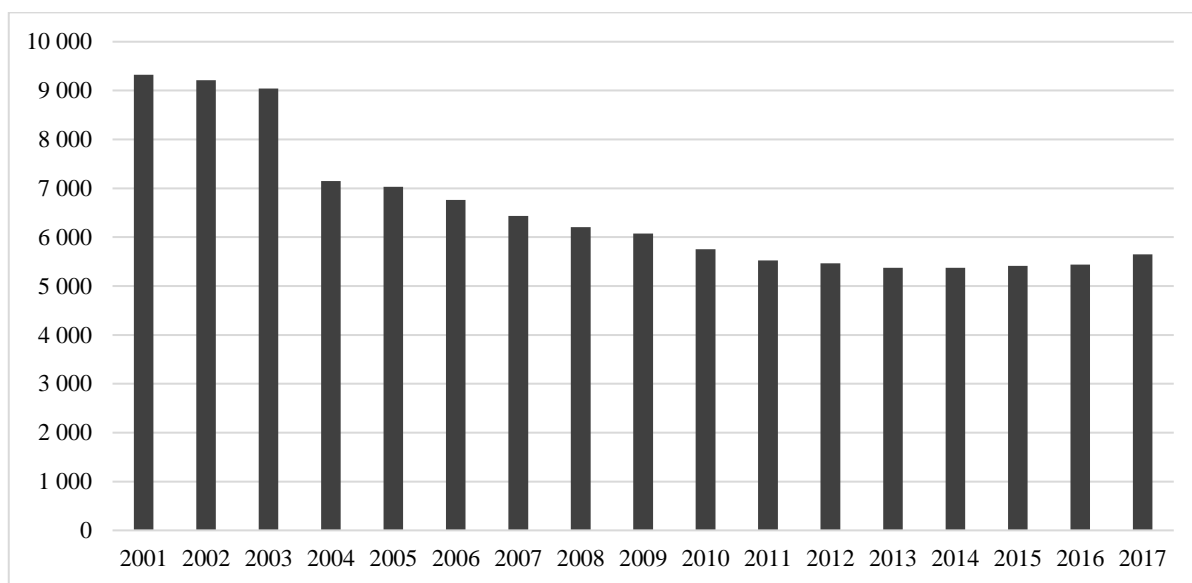
Organizační strukturu ovlivnily po vstupu ČR do EU rovněž nově získané kompetence, které musejí celní orgány vykonávat. Především se jedná o zřízení skupin mobilního dohledu, jež byly po vstupu zařazeny do organizační struktury.

Po veškerých reformách zákonů, v současné době, podle výše uvedeného platného zákona č. 17/2012 Sb., tvoří organizační strukturu Celní správy ČR Generální ředitelství cel a 15 celních úřadů s působností v jednotlivých krajích státu.

3.3.1 Personální změny

Skutečnosti, které ovlivnily organizační strukturu Celní správy ČR, měly také vliv na personální strukturu, kterou je nutné zmínit. S ohledem na výrazný úbytek v počtech výkonných útvarů muselo Ministerstvo financí ČR jako nadřízený orgán snížit celkový počet zaměstnanců – jak celníků, tak civilních zaměstnanců.

U některých pracovníků muselo dojít k přeškolení, převedení na jinou funkci, popřípadě zrušení jejich služebního či pracovního poměru. Výrazný úbytek v počtu zaměstnanců Celní správy České republiky před vstupem ČR do EU je možno postřehnout v grafu (Obrázek 1).

Obrázek 1: Počet zaměstnanců Celní správy České republiky mezi lety 2001–2017 (k 31. 12.)

Zdroj: vlastní zpracování dle Výročních zpráv Celní správy ČR a webové stránky Celní správy ČR (2001–2017)

Počátkem roku 2001 se Celní správa ČR snažila o nezvyšování počtu zaměstnanců z důvodu již zmíněného vstupu České republiky do Evropské unie. V průběhu roku 2004 byl skončen pracovní poměr s 566 civilními zaměstnanci a zároveň bylo uvolněno ze služebního poměru 1 330 celníků.

Mírné snižování počtu zaměstnanců pokračovalo i v následujících letech, ale pouze do roku 2013. V tomto roce počet zaměstnanců dosahovalo nejnižší hodnoty, tj. 5 372 zaměstnanců.

V souvislosti s rozšířením kompetencí Celní správy ČR v oblasti elektronické evidence tržeb a trestního prověřování k roku 2016 a následně k 1. lednu 2017 rozšíření kompetencí v oblasti hazardu a dále s nutností posílení správy spotřebních daní a dalších činností souvisejících s potíráním organizované trestné činnosti byl navýšen počet zaměstnanců. S ohledem

na tuto změnu Celní správa v roce 2017 zaměstnávala celkem 5 646 zaměstnanců, z toho 1 447 civilních zaměstnanců a 4 199 celníků. Jak je viditelné z Obrázku 1, Celní správa České republiky od roku 2001 přišla zhruba o jednu třetinu svých zaměstnanců.

3.4 Transformace činností

Následující část této bakalářské práce je zaměřena na číselné a grafické zobrazení ukazatelů, které se změnilo po vstoupení České republiky do Evropské unie. Jedná se o změny v počtu celních prohlášení, razantní snížení výše vybraného cla, počet celních přestupků a celních deliktů a v neposlední řadě kontrolu zaměstnávání nelegálních cizinců. V rámci této analýzy je zaměřeno na tři roky před a na tři roky po vstupu ČR do EU a následně jsou zobrazeny i další vybrané roky.

3.4.1 Celní řízení

Vstup ČR na jednotný vnitřní trh a zrušení některých celních úřadů se podílelo na snížení počtu celních řízení. Před vstupem ČR do EU v roce 2003 bylo projednáno 6 574 938 celních prohlášení na rozdíl od roku 2005, po vstupu ČR do EU, kdy bylo projednáno pouze 1 000 312 celních prohlášení do jednotlivých celních režimů. K porovnání těchto dvou let byl zjištěn pokles v počtu celních prohlášení po vstupu o zhruba 85 %. Toto srovnání je znázorněné v Tabulce 7.

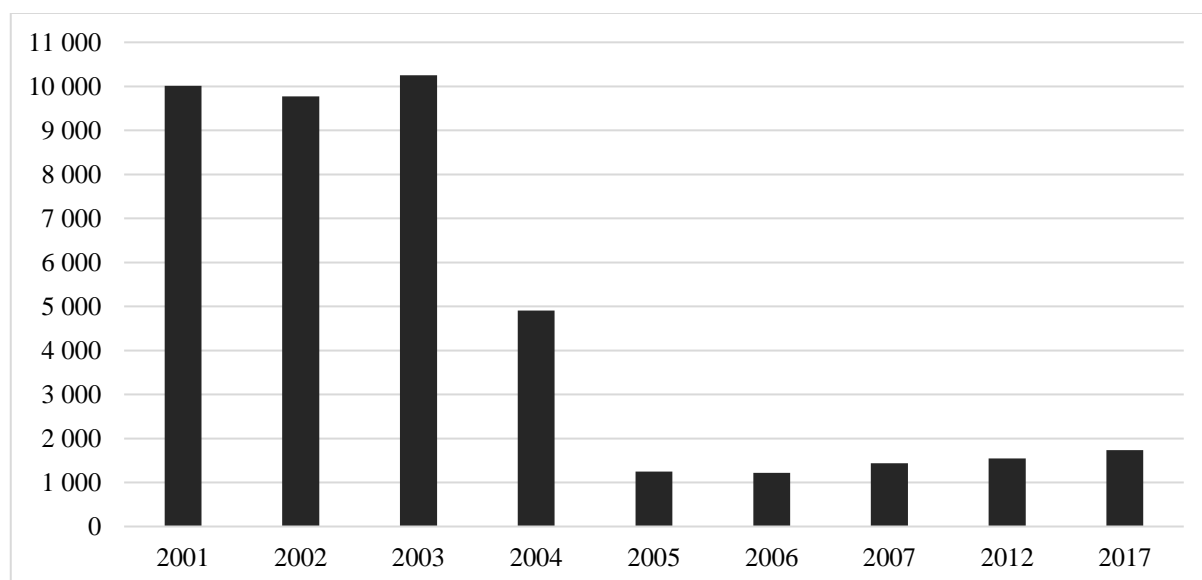
Tabulka 7: Vývoj počtu celních prohlášení mezi lety 2001–2007, 2012 a 2017

Rok	Počet celních prohlášení
2001	5 814 573
2002	6 104 818
2003	6 574 938
2004	2 998 841
2005	1 000 312
2006	1 176 859
2007	1 283 779
2012	2 164 917
2017	2 865 738

Zdroj: vlastní zpracování dle Výročních zpráv Celní správy ČR (2001–2007, 2012 a 2017)

Mezi roky 2005 až 2007 se počet celních prohlášení nijak výrazně neměnil. Výraznější nárůst počtu celních prohlášení byl zaznamenán až v roce 2012, kdy oproti roku 2005 bylo podáno o 1 164 605 více celních prohlášení do jednotlivých celních režimů. Důvodem mírného zvyšování v počtu celních prohlášení, už od vstupu ČR do EU, je zřejmý rozvoj zahraničního obchodu České republiky. V posledním sledovaném roce 2017 bylo projednáno 2 865 738 celních prohlášení do jednotlivých celních režimů.

V souvislosti s tím se změnil obsah i rozsah činností, které vykonávají celní orgány. Jedná se především o oblast činnosti výběru cla při dovozu ze třetích zemí a zajištění jeho řádných odvodů do rozpočtu Evropské unie. V následujícím grafu (Obrázek 2) jsou uvedené sumy vybraného cla odvedené do rozpočtu České republiky v letech 2001 až 2007. A následně pro porovnání jsou uvedeny výše vybraného cla z let 2012 a 2017.

Obrázek 2: Vývoj vybraného cla mezi lety 2001–2007, 2012 a 2017 v mil. Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle Výročních zpráv Celní správy ČR (2001–2007, 2012 a 2017)

Do vstupu České republiky do EU se vybrané clo ze všeho dováženého zboží počítalo ve 100 % výši, které následně bylo odvedeno do státního rozpočtu České republiky. Po vstupu ČR do EU se vybírá pouze ze zboží, které je dováženo ze třetích zemí a do rozpočtu státu je odváděno 25 %, ale jen do 30. září 2016. Dnem 1. října 2016 dochází ke změně poměru u odvodu vybraného cla do rozpočtu EU ze 75 % na 80 % (viz Kapitola 1).

Již z výše uvedeného grafu (obrázek 2) vývoje cel je zřejmé, že vstupem České republiky do Evropské unie nastal výrazný pokles ve výši cel nejen do státního rozpočtu České republiky, ale i Evropské unie.

Srovnání roku 2004 s rokem 2003, kdy bylo clo vybráno a následně odvedeno do státního rozpočtu ČR, činilo 10 252 mil. Kč a dosahovalo nejvyššího objemu vybraného cla v České republice. Poté výše vybraného cla vyměřeného z titulu vzniku celního dluhu do 30. dubna 2004 činila 4 086,3 mil. Kč a od 1. května 2004 činila 817 mil. Kč. Tedy, v roce 2004 celkem bylo odvedeno do státního rozpočtu ČR clo ve výši 4 903,3 mil. Kč.

Následující roky se výše vybraného cla, které směřovalo dále do státního rozpočtu ČR, výrazně neměnila. V roce 2012 bylo vybráno a odvedeno do státního rozpočtu ČR celkem 1 544,6 mil Kč. O pět let později, v roce 2017, na účet státního rozpočtu České republiky bylo odvedeno clo ve výši 1 736, 5 mil. Kč. Jak je viditelné z tohoto grafu, od roku 2003 do roku 2017 se výběr cla, které se odvádí do rozpočtu státu, se celkově snížil o 8 515,20 mil. Kč, což je zhruba 80 %.

3.4.2 Celní delikty a celní přestupky

Projednávání a zjišťování celních deliktů a celních přestupků rovněž patří k činnostem orgánů celní správy. Na tomto úseku působí jen takové orgány celní správy, které jsou odpovědné tyto delikty a přestupky projednávat.

Instituce Celní správy ČR projednávají kromě celních deliktů a celních přestupků také správní delikty. Z hlediska dostupných zdrojů a výročních zprávách Celní správy ČR jsou k dispozici pouze údaje do roku 2011. Níže uvedená Tabulka 8 představuje vývoj počtu celních deliktů a celních přestupků mezi lety 2001–2007 a rokem 2011.

Tabulka 8: Vývoj počtu celních deliktů a celních přestupků mezi lety 2001–2007 a 2011

Rok	Celní delikty	Celní přestupky	Jiné správní delikty
2001	17 041	11 413	906
2002	13 489	10 337	926
2003	10 356	8 109	638
2004	6 447	3 255	2 877
2005	6 232	1 264	4 448
2006	4 110	1 831	5 302
2007	3 789	1 642	5 947
2011	1 733	1 135	3 408

Zdroj: vlastní zpracování dle Výročních zpráv Celní správy ČR (2001–2007 a 2011)

Z Tabulky 8 vyplývá, že po vstoupení České republiky do EU docházelo k poklesu počtu zjištěných celních přestupků a celních deliktů, ale na opačné straně ke zvýšení počtu zjištěných jiných správních deliktů. Tento vývoj značně souvisí s převzetím nových kompetencí Celní správou v souvislosti se vstupem ČR do EU, a naopak poklesem vedených celních řízení.

Z hlediska způsobu porušování předpisů docházelo hlavně o nesprávné uvádění celní hodnoty, resp. podfakturace – uvádění nižších údajů o statistické hodnotě zboží, nezapočítávání nákladů na dopravu nebo jejich záměrné snižování. Následně se také jednalo o nesprávné sazební zařazení zboží včetně záměrného uvádění jiného druhu zboží. Z komoditního pohledu bylo zjištěno největší závažné porušování celních předpisů zejména u vybraných výrobků, které podléhají spotřební dani, např. u cigaret, tabákových výrobků a ropných produktů. Dále bylo porušení předpisů zjišťováno v automobilovém a elektronickém průmyslu, např. dovozy dílů a komponentů ke konečné výrobě (Celní správa České republiky, 2019h).

Jak je patrné z výše uvedených čísel, zejména srovnáním s posledním sledovaným rokem 2011, celkový počet celních deliktů a celních přestupků se od vstupu ČR do EU snížil (celní delikty zhruba o 4 700 a celní přestupky o zhruba 2 100). To stejné se nedá říct o jiných správních deliktech, jejichž počet se od vstupu ČR do EU zvýšil.

3.4.3 Kontrola zaměstnanosti cizinců

Na základě zákona č. 435/ 2004 Sb., o zaměstnanosti, provádějí celní úřady kontrolu, zdali cizinci vykonávají práci pro fyzickou nebo právnickou osobu na základě zaměstnaneckého vztahu a zdali ji provádějí v souladu s vydanými povoleními k zaměstnání, zaměstnaneckou kartou či kartou vnitropodnikově převedeného zaměstnance vydané ostatním státem Evropské unie či modrou kartou, a dále zdali zaměstnavatelé plní povinnost k oznámení, které se týká cizinců a občanů Evropské unie podle § 87 a 88 zákona (Celní správa České republiky, 2019d). Touto kontrolou legálního zaměstnávání cizinců se začaly celní úřady zabývat krátce po vstupu České republiky do Evropské unie, konkrétně 1. října 2004.

Celní úřady provádějí kontroly v rámci běžné kontrolní činnosti. Dále nad rámec těchto běžných kontrol Generální ředitelství organizuje kontrolní akce na celostátní úrovni, které jsou orientovány do konkrétních pracovních odvětví, podle výsledků analýz a podle aktuální situace na trhu práce (Celní správa České republiky, 2019h).

Kontroly probíhají buď samostatně orgány Celní správy ČR, nebo v součinnosti s jinými orgány státní správy, zejména se jedná o úřady práce a referáty cizinecké policie. Při kontrolách

nelegálního zaměstnávání cizinců bylo nejvíce zjištěno, že osoby porušují zákon o zaměstnanosti, a že zde pracují osoby, kteří nemají žádné povolení pobytu na území České republiky.

Oprávnění kontrol celníky se vztahuje na cizince, kteří nejsou příslušníky členského státu Evropské unie, z čehož vyplývá, že se jedná o cizince ze zemí, jako jsou např. Ukrajina, Vietnam, Mongolsko, Moldávie, Uzbekistán, Čína a Rusko. Ale mezi nejpočetnější skupiny cizinců, kteří porušují zákon o zaměstnanosti, patří především Moldavané, Číňané, Ukrajinci a Vietnamci.

Jak je viditelné z Tabulky 9, počet kontrol zaměstnanosti cizinců se od roku 2005 poměrně snížil. To je zřejmě způsobené snížením výkonných celních útvarů a s tím spojený výrazný úbytek zaměstnanců Celní správy ČR nebo také to může být způsobeno změnou priorit orgánů Celní správy či soustředění se na jiné agendy.

Tabulka 9: Počet kontrol zaměstnanosti cizinců mezi lety 2005–2017

Rok	Počet kontrol
2005	2 313
2006	2 474
2007	1 865
2008	1 734
2009	1 632
2010	1 660
2011	1 770
2012	1 329
2013	941
2014	980
2015	931
2016	811
2017	494

Zdroj: vlastní zpracování dle Výročních zpráv Celní správy ČR (2005–2017)

Pokles kontrol v roce 2007 může být způsoben přistoupením Rumunska a Bulharska do Evropské unie a zároveň vstupem nejen České republiky, ale i dalších států (Estonsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko) do Schengenského prostoru (Euroskop.cz, 2019e).

Z Tabulky 9 vyplývá, že po vstupu České republiky do Evropské unie se orgány Celní správy ČR značně soustředily na svoji novou agendu – kontrolu zaměstnávání cizinců, kterou si zřejmě substituovaly své ztracené činnosti, avšak, jak je vidět ve vývoji počtu kontrol, s přibývajícimi roky jim přibývalo dalších jiných kompetencí a zároveň docházelo ke snižování počtu pracujících celníků, v souvislosti s čímž docházelo i k poklesu prováděných kontrol cizinců. V roce 2017 počet prováděných kontrol zaměstnávání cizinců činil pouze 494, oproti roku 2005 se počet snížil o 1819 kontrol zaměstnávání cizinců.

3.5 Shrnutí výsledků analýzy

Organizační struktura a s tím související personální uspořádání Celní správy České republiky muselo být přizpůsobeno změnám, které provázejí vstup České republiky do Evropské unie.

Zrušením vnitřních hranic a zároveň celních kontrol na hraničních přechodech vedlo ke zrušení všech pohraničních celních útvarů. Celní správa České republiky, od 2001 do 2005, přišla celkem o 143 výkonných útvarů. Díky tomuto kroku, respektive zrušení výkonných útvarů, musel být snížen celkový počet zaměstnanců Celní správy ČR (od 2001 do 2005) o přibližně 25 % . Mimo jiné, u některých pracovníků docházelo k rekvalifikaci nebo převedení na jinou funkci, popř. zrušení jejich pracovních či služebních poměrů.

Celní správa České republiky po vstupu ČR do Evropské unie byla přiměna vykonávat nové kompetence, mezi které především patří komplexní správa spotřebních daní, správa daně z přidané hodnoty či správa ekologických daní. Začala se také zabývat kontrolou legálního zaměstnávání cizinců a později po vstupu do EU jsou celní úřady povinny vykonávat kontrolní činnost jako orgán státního dozoru a orgán, který je příslušný k projednávání správních deliktů v oblasti hazardních her.

Při vstupu České republiky do Evropské unie Celní správě ČR významně poklesl výkon v oblasti celního řízení, snížily se příjmy do státního rozpočtu státu z vybraného cla, docházelo k poklesu počtu zjištěných celních deliktů a celních přestupků či poklesl počet kontrol zaměstnanosti cizinců.

Zrušení některých výkonných útvarů a vstup do EU měly vliv na snížení počtu celních řízení, respektive projednání celních prohlášení do jednotlivých celních režimů. Srovnáním stavu před a po vstupu ČR do EU byl zjištěn pokles v počtu o zhruba 85 %.

Dále se změna týkala snížení vybraného cla, které se následně stalo příjmem nejen státního rozpočtu České republiky, ale i Evropské unie. Lépe řečeno, před vstupem do Evropské unie bylo vybrané clo z veškerého dováženého zboží ve výši 100 % příjmem státního rozpočtu České republiky. Naopak po vstupu do EU se vybíralo clo pouze ze zboží dováženého ze třetích zemí a část cla byla odváděna do rozpočtu Evropské unie a část, resp. 25 % (nově od 1. října 2016 pouze 20 %), si mohla ČR ponechat. V komparaci roku 2003 s rokem 2005 bylo vybráno a následně odvedeno do státního rozpočtu státu přibližně 10,3 mld. Kč, poté v roce 2005 výše celkového vybraného cla už činila přibližně 5 mld. Kč, z toho zhruba 1,3 mld. Kč, které bylo odvedeno do státního rozpočtu České republiky.

Ke snížení docházelo také v počtu zjištěných celních přestupků a celních deliktů. Největší pokles mezi roky 2001 a 2007 byl zaznamenán u zjištěných celních přestupků, a to o zhruba 85 %, u celních deliktů pak pokles činil 78 %. To souviselo s převzetím nových kompetencí celní správou a poklesem vedených celních řízení. Naopak docházelo ke zvyšování počtu zjištěných jiných správních deliktů, a to o přibližně 85 %.

Celní úřady od roku 2004 ponovu provádějí kontroly zaměstnanosti cizinců. V této kompetenci opět po prvotním silném zaměření na tuto činnost dochází ke snižování počtu provedených kontrol. To může být zřejmě způsobeno změnou priorit celní správy či soustředěním se na jiné agendy nebo již zmiňovaným úbytkem zaměstnanců Celní správy České republiky.

ZÁVĚR

Clo ve své minulosti prošlo dlouhým vývojem, včetně mnoha změn, a lze konstatovat, že největší změna, která zasáhla Celní správu České republiky, byla již při vstupu České republiky do Evropské unie dne 1. května 2004.

Cílem práce bylo zmapovat proces transformace Celní správy ČR v oblastech úkolů a pravomocí, jakož i organizačních změn, kterými Celní správa ČR prošla v reakci na režim volného pohybu zboží, osob a kapitálu.

Již při vstupu měla transformace Celní správy České republiky převážně největší vliv na organizační strukturu, s tím spojený výrazný úbytek zaměstnanců, kdy během roku 2004 byl ukončen pracovní i služební poměr s necelou pětinou zaměstnanců Celní správy České republiky. Dále měla vliv na celé personální uspořádání a na rozsah i obsah činností, které vykonávají celní orgány. Nově nabyté kompetence celní správy po vstupu do EU byly především v oblasti výběru cla při dovozu ze třetích zemí, oblasti komplexní správy spotřebních daní, kde při zjištění porušení předpisů orgány mohly postupovat jako orgán činný v trestním řízení, správy přidané hodnoty, správy ekologických daní, kontroly zaměstnávání cizinců či kontrolní činnosti v oblasti hazardních her.

Vstupem ČR do EU se Česká republika stala součástí společného území států EU a převzala příslušné unijní předpisy upravující způsob ochrany hranic. Zapojením se do jednotného vnitřního trhu EU přestala Česká republika na hranicích se sousedními státy provádět kontroly zboží. Proto celníci přesunuli své aktivity do vnitrozemí a kontroly přeshraničního převozu zboží ponechali pouze na mezinárodních letištích. S tímto souvisí výrazný pokles v počtu celních úřadů, včetně jejich poboček a celních pracovišť. Zároveň při vstupu České republiky do Evropské unie vznikla nová detašovaná pracoviště.

Od vstupu do EU prováděly hraniční kontroly pouze orgány Policie ČR pověřené ochranou státních hranic státu. Jejich činnost spočívala především v kontrole víz, cestovních dokladů a dalších náležitostí cizinců z hlediska oprávněnosti vstupu na nebo výstupu z území České republiky a v pátrání po hledaných osobách a věcech.

Současná neexistence kontrol na státních hranicích umožňuje prakticky volný pohyb osob a zboží přes pozemní hranice. Hraniční kontroly jsou prováděny pouze na mezinárodních letištích při letech mimo schengenský prostor.

Na základě provedené analýzy měl vstup České republiky do Evropské unie výrazný dopad na příjem ze cla, které je odváděno do státního rozpočtu ČR. Podstatné je především to, že výběrem cla je plně pověřená Evropská unie a Česká republika i ostatní členské země clo, jménem EU, jen vybírají. Z výše sledovaných let (2003 až 2017) se výběr cla, které je příjmem státního rozpočtu České republiky, celkově snížil o zhruba 80 %.

Z provedeného zkoumání dále vyplynulo, že převzetí nových kompetencí a pokles vedených celních řízení mělo největší dopad na snížení počtu zjištěných celních deliktů a celních přestupků. Zrušení části výkonných útvarů mělo vliv na pokles v počtu projednaných celních prohlášení do jednotlivých celních režimů. Snížení v pozdějších letech neminulo také kontrolu zaměstnávání cizinců, kterou jsou také pověřeny orgány Celní správy ČR.

Jak vyplývá z výše uvedené analýzy, Celní správa České republiky vykonala všechny úkoly související se vstoupením České republiky do Evropské unie a po rozsáhlé organizační, kompetenční a rovněž personální transformaci začala plynule zabezpečovat své úkoly ochrany ekonomických zájmů nejen České republiky, ale veškerého Společenství při mezinárodním obchodu s nečlenskými zeměmi v souladu s celními předpisy Společenství, národními zákony a podzákonnými právními předpisy.

Otázkou však zůstává, zda transformace Celní správy České republiky byla úspěšná či nikoliv, jestli se dalo předejít například převedení některých kompetencí, které doposud vykonávaly jiné orgány státní správy, na které měly svoje prostředky a kapacity.

POUŽITÁ LITERATURA

BAKEŠ, M., KARFÍKOVÁ, M., MARKOVÁ, H., a kol. *Finanční právo*. 5., upr. vyd. 2009. Praha: C. H. Beck, 2009a, 500 s. ISBN 978-80-7400-801-6.

BUSINESSINFO.CZ. *Andorra: Vztahy země s EU*. [online]. 2019a [cit. 2019-04-07].

Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/andorra-vztahy-zeme-s-eu-18100.html>

BUSINESSINFO.CZ. *Ekologické daně*. [online]. 2019b [cit. 2019-04-07]. Dostupné z:

<https://www.businessinfo.cz/cs/dane/ekologicke-dane.html>

BUSINESSINFO.CZ. *San Marino: Zahraniční obchod a investice*. [online]. 2019c [cit. 2019-

04-07]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/san-marino-zahranicni-obchod-a-investice-17852.html>

BUSINESSINFO.CZ. *Turecko: Vztahy země s EU*. [online]. 2019d [cit. 2019-04-07].

Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/turecko-vztahy-zeme-s-eu-19211.html>

BUSINESSINFO.CZ. *Turecko: Zahraniční obchod a investice*. [online]. 2018a [cit. 2019-04-

07]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/turecko-zahranicni-obchod-a-investice-19210.html>

CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. *Celní řízení*. [online]. 2013a [cit. 2018-10-09].

Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/nase-ukoly/Stranky/celni-rizeni.aspx>

CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. *Clo*. [online]. 2018a [cit. 2018-08-15]. Dostupné z:

<https://www.celnisprava.cz/cz/clo/Stranky/default.aspx>

CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. *Další kompetence*. [online]. 2019a [cit. 2019-01-

30]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/dalsi-kompetence/Stranky/default.aspx>

CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. *Dohled*. [online]. 2019b [cit. 2019-01-30].

Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/kariera/Stranky/Dohled.aspx>

CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. *Informace pro cestující*. [online]. 2013b [cit. 2019-

02-15]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/celni-urad-praha-ruzyne/aktuality/Stranky/informace-pro-cestujici.aspx>

CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. *Kompetence – čím se zabývá celní správa*. [online]. 2019c [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/onas/kompetence/Stranky/default.aspx>

CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. *Kontrola zaměstnávání cizinců*. [online]. 2019d [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/dalsi-kompetence/cizinci/Stranky/default.aspx>

CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. *Legislativa*. [online]. 2016a [cit. 2018-09-19]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/clo/legislativa/Stranky/legislativa-zakladni-informace.aspx>

CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. *Ochrana práv duševního vlastnictví*. [online]. 2019e [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/dalsi-kompetence/ochrana-dusevniho-vlastnictvi/Stranky/default.aspx>

CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. *Organizační struktura Celní správy České republiky*. [online]. 2019f [cit. 2018-09-19]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/onas/organizacni-struktura/Stranky/organizacni-struktura-celni-spravy-ceske-republiky1.aspx>

CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. *Pátrání*. [online]. 2016b [cit. 2018-09-19]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/kariera/Stranky/P%C3%A1tr%C3%A1n%C3%AD.aspx>

CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. *Seznam celních útvarů*. [online]. 2019g [cit. 2019-02-15]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/aplikace/Stranky/scu.aspx>

CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. *Výroční zprávy*. [online]. 2019h [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Stranky/vyrocnizpravy.aspx>

ČESKÁ REPUBLIKA. Vyhláška č. 21 ze dne 3. února 1966 ministra zahraničních věcí o Úmluvě o zřízení Rady pro celní spolupráci. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1966a, částka 8.

ČESKÁ REPUBLIKA. Vyhláška č. 237/1993 Sdělení ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy o vytvoření celní unie mezi Českou republikou a Slovenskou republikou. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1993a, částka 57.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 17 ze dne 8. prosince 2011 o Celní správě České republiky, In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2013a, částka 5.

- ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 185 ze dne 1. dubna 2004 o Celní správě České republiky, In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004a, částka 62.
- ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 242 ze dne 14. července 2016 celní zákon, In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2016a, částka 95.
- ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 353 ze dne 20. prosince 2003 o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004b, částka 62.
- ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 440 ze dne 3. prosince 2003 o nakládání se surovými diamanty, o podmínkách jejich dovozu, vývozu a tranzitu a o změně některých zákonů, In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004c, částka 147.
- ČESKÁ REUBLIKA. Zákon č. 500 ze dne 24. června 2004 správní řád, In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006a, částka 174.
- ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 594 ze dne 4. listopadu 2004, jímž se provádí režim Evropských společenství pro kontrolu vývozu zboží a technologií dvojího užití, In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004d, částka 204.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Databáze zahraničního obchodu v přeshraničním pojetí*. [online]. 2017a [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: <https://apl.czso.cz/pll/stazo/STAZO.STAZO>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Zahraněční obchod se zbožím – hlavní ukazatele*. [online]. 2019a [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-parametry&pvo=VZO01-B&sp=A&skupId=366&pvokc=&katalog=30834&z=T>
- ECONOMICREVUE. *Celní prohlášení*. [online]. 2019a [cit. 2018-10-19]. Dostupné z: <http://www.economicrevue.com/HTM/archivio/15/cz/06.pdf>
- ENCYKLOPEDIA BRITANNICA. *General Agreement on Tariffs and Trade*. [online]. 2018a [cit. 2018-10-12]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/General-Agreement-on-Tariffs-and-Trade>
- EPRAVO.CZ. *Clo*. [online]. 2001a [cit. 2018-08-16]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/clo-4022.html?mail>

EUR-LEX. *Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 ze dne 23. července 1987 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.* [online]. 1988a [cit. 2018-11-13]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:31987R2658>

EUR-LEX. *Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1352/2013 ze dne 4. prosince 2013, kterým se zavádějí formuláře upravené nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 608/2013 o vymáhání práv duševního vlastnictví celními orgány.* [online]. 2013a [cit. 2018-11-13]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:32013R1352>

EUR-LEX. *Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/1925 ze dne 12. října 2017, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.* [online]. 2018a [cit. 2018-11-13]. Dostupní z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32017R1925>

EUR-LEX. *Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 80/2012 ze dne 31. ledna 2012, kterým se vydává seznam biologických a chemických látek uvedený v čl. 53 odst. 1 písm. b) nařízení Rady (ES) č. 1186/2009 o systému Společenství pro osvobození od cla.* [online]. 2012a [cit. 2018-11-13]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32012R0080>

EUROPA.EU. *28 členských států EU.* [online]. 2018a [cit. 2018-11-24]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries_cs#tab-0-1

EUROPEAN COMMISSION. *Negotiations and agreements.* [online]. 2019a [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements/>

EVROPSKÁ UNIE. *Evropská komise.* [online]. 2018a [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-commission_cs

EVROPSKÁ UNIE. *Evropská rada.* [online]. 2018b [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-council_cs

EVROPSKÁ UNIE. *Evropský parlament.* [online]. 2018c [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-parliament_cs

EVROPSKÁ UNIE. *Rada Evropské unie.* [online]. 2018d [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/council-eu_cs

EVROPSKÁ UNIE. *Soudní dvůr Evropské unie*. [online]. 2018d [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/court-justice_cs

EUROSKOP.CZ. *Česká republika*. [online]. 2019a [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/566/sekce/ceska-republika/>

EUROSKOP.CZ. *Lisabonská smlouva*. [online]. 2019b [cit. 2019-02-15]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/192/sekce/lisabonska-smlouva---ke-stazeni/>

EUROSKOP.CZ. *Vstup ČR do Schengenu*. [online]. 2019c [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8750/sekce/vstup-cr-do-schengenu/>

EUROSKOP.CZ. *Základní data o EU*. [online]. 2019d [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9021/sekce/zakladni-data-o-eu/>

EUROSKOP.CZ. *4. rozšíření Schengenu 2007*. [online]. 2019e [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/741/sekce/4-rozsireni-2007/>

EUROSKOP.CZ. *5. rozšíření EU 2004*. [online]. 2019f [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/698/sekce/5-rozsireni-2004/>

EUROSKOP.CZ. *6. rozšíření EU 2007*. [online]. 2019g [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/699/sekce/6-rozsireni-2007/>

EUROSKOP.CZ. *7. rozšíření EU 2013*. [online]. 2019h [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9031/sekce/7-rozsireni-2012/>

FAKTA A ČÍSLA O EVROPSKÉ UNII. *Maastrichtská smlouva a Amsterodamská smlouva*. [online]. 2018a [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/3/maastrichtska-smlouva-a-amsterodamska-smlouva>

FOJTÍKOVÁ, L. *Zahraničně obchodní politika ČR: historie a současnost (1945–2008)*. Praha: C. H. Beck, 2009a. 246 s. ISBN 978-80-7400-128-4.

HORA, K., NEDOROST, L., LUKÁŠKOVÁ, E. *Evropská unie I. Historie, instituce, vnitřní trh*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2010a. 101 s. ISBN 978-80-7318-928-0.

INFO.CZ. *Jak šel čas s evropskou integrací: Podívejte se na historické milníky, které vedly ke vzniku dnešní EU*. [online]. 2019a [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://www.info.cz/historie-vznik-eu-wiki>

KÁRNÍK, M. *Clo a celní politika od A do Z*. Olomouc: ANAG, 2012a. 303 s. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-779-9.

KLABOUCHOVÁ, I. *Clo a původ zboží*. 2., aktual. a dopl.vyd. Praha: Polygon, 1999a. 148 s. Právo (ANAG). ISBN 80-859-6789-8.

KUNEŠOVÁ, H., CIHELKOVÁ, E., a kol. *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy*. 2. dopl. a přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006a, 319 s. ISBN 80-7179-455-4.

MATOUŠEK, P., SABELOVÁ, L. *Clo*. Praha: ASPI, 2007a. 480 s. ISBN 978-80-7357-263-1.

MERSINIS, SPOL. S R. O. *Celní řízení*. [online]. 2019a [cit. 2019-02-15]. Dostupné z: <https://www.china-business.cz/poradna/celni-rizeni/>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Historie MF 1918-2004: část čtvrtá – Nový začátek 1989–2004*. [online]. 2013a [cit. 2019-02-15]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/zakladni-informace/historie-ministerstva/publikace-o-historii-mf/historie-mf-1918-2004-18470>

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Základní informace k WTO a DDA*. [online]. 2018a [cit. 2018-10-12]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/spolecna-obchodni-politika-eu/svetova-obchodni-organizace/zakladni-informace-k-wto-a-dda--7894/>

PLCHOVÁ, B., ABRHÁM, J., HELÍSEK, M. *Česká republika a EU: Ekonomika – Měna – Hospodářská politika*. Praha: Agentura KRIGL, 2010a, 206 s. ISBN 978-80-86912-39-4.

STATISTIKA&MY: MĚSÍČNÍK ČESKHO STATISTICKÉHO ÚŘADU. *Fakta o obchodě Česka se zahraničím*. [online]. 2014a [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: <http://www.statistikaamy.cz/2014/09/fakta-o-obchode-ceska-se-zahranicim/>

STÁTNÍ ÚŘAD PRO JADERNOU BEZPEČNOST. *Evropské společenství pro atomovou energii – Euratom*. [online]. 2019a [cit. 2019-01-30]. Dostupné z: <https://www.sujb.cz/evropska-unie/evropske-spolecenstvi-pro-atomovou-energii-euratom/>

SVATOŠ, M., a kol. *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing, 2009a, 368 s. ISBN 978-80-247-2708-0.

TÝČ, V. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6., vyd. Praha: Leges, 2010a. 352 s. ISBN 978-80-7502-243-1.

VAVERA, F., ŠKODA, J., MATES, P. *Veřejné sbory*. Olomouc: Wolters Kluwer, 2011a. 384 s. ISBN 978-80-7263-779-9.

WIKIPEDIA.CZ. *Customs union*. [online]. 2019a [cit. 2019-02-15]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Customs_union

WORLD CUSTOMS ORGANIZATION. *History*. [online]. 2018a [cit. 2018-11-13]. Dostupné z: http://www.wcoomd.org/en/about-us/what-is-the-wco/au_history.aspx

WORLD CUSTOMS ORGANIZATION. *Membership*. [online]. 2018b [cit. 2018-10-19]. Dostupné z: <http://www.wcoomd.org/en/about-us/wco-members/membership.aspx>

WORLD TRADE ORGANIZATION. *Members and Observers*. [online]. 2018a [cit. 2018-11-13]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/org6_e.htm

WORLD TRADE ORGANIZATION. *The WTO*. [online]. 2018b [cit. 2018-10-12]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/thewto_e/thewto_e.htm